

Torsdagen den 14 november

Kl. 12.00–13.02

14.00–15.16

16.00–16.04

§ 1 Förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:

Yrkandet om misstroendeförklaring mot justitie- och migrationsminister
Morgan Johansson (S)

Förste vice talmannen meddelade att prövningen av yrkandet skulle
äga rum *fredagen den 15 november kl. 9.00*.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:107

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:107 Slopande av överskottsmålet
av Mattias Karlsson i Luleå (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 november 2019.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade enga-
gemang.

Stockholm den 11 november 2019

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2019/20:114

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:114 Minskade utsläpp av växthusgaser

av Louise Meijer (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 november 2019.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 11 november 2019

Miljödepartementet
Isabella Lövin (MP)
Enligt uppdrag
Egon Abresparr
Expeditionschef

§ 3 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2019/20:FPM6 Förordning om genomförande och finansiering av EU:s allmänna budget 2020 vid Storbritanniens utträde *COM(2019) 461* till finansutskottet

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Framställningar
2019/20:RS5 och RS6 till konstitutionsutskottet

Redogörelse
2019/20:JO1 till konstitutionsutskottet

*Skärpta åtgärder
mot penningtvätt
och finansiering
av terrorism*

§ 5 Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU15
Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (prop. 2018/19:150)
föredrogs.

Anf. 1 BJÖRN WIECHEL (S):

Fru talman! Kammaren har i dag att behandla betänkandet *Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism*.

Jag vill inledningsvis yrka bifall till förslaget.

Det är ett enigt utskott som står bakom betänkandet. Just här har vi inga meningsskiljaktigheter, och det är en styrka. Men det är likväl betydelsefullt att beskriva det arbete som riksdag och regering gör på området.

Det aktuella förslaget handlar om ett direktiv från EU som innehåller tillägg till det redan befintliga fjärde penningtvättsdirektivet som ska föras in i lagen i alla medlemsstater. Riksdag och regering har till uppgift att utforma detta på det sätt som fungerar bäst i Sverige.

Det går inte att nog betona vikten av att vi hela tiden arbetar med att bekämpa penningtvätt. Penningtvätt är ett mycket allvarligt brott. Det är brottsligt i sig, och det begås för att dölja annan kriminell verksamhet.

Det är pengar som gått via olaglig handel eller korrupktion och som delas upp och placeras i olika verksamheter eller tillgångar. Sedan, någonsans, sker det att en bank godtar att dessa pengar, som har sitt ursprung i brottslighet, placeras på ett konto i den banken – varpå de används i nya affärer och placeras i andra banker, som tvättade pengar.

Pengarna är orättfärdiga värden som någon har tillskansat sig genom att människor har utsatts för orätt – vilket slår mot vanliga arbetare och deras villkor – och genom att bryta mot rättvisa spelregler, vilket drabbar företag och hela näringar.

Penningtvätt är nära kopplat till fusk och skattebrott, till verksamheter som skadar vår ekonomi och undergräver våra välfärdssystem. Det fräter på tillit och sammanhållning.

I likhet med annan kriminalitet saknas inte fantasi hos de kriminella i att utveckla sina metoder. Samhället måste hela tiden arbeta för att komma åt, lagföra och förebygga.

De senaste åren har riksdag och regering förstärkt och vässat politiken för att bekämpa penningtvätt. År 2017 antogs en ny penningtvättslag. Polisen har tillsatt en ny samordningsfunktion, och Finansinspektionen har fått 80 miljoner kronor i ökade resurser för att bland annat stärka banktillsynen och penningtvättsbekämpningen. Allt det här är bra. Listan kan göras längre. Och nu har vi alltså att behandla ett tillägg till det fjärde penningtvättsdirektivet, vilket då blir det femte penningtvättsdirektivet.

När de kriminella söker nya vägar, då ska vi hindra dem.

Fru talman! Direktivet som nu omsätts i en proposition är en del av en åtgärdsplan som EU-kommissionen antagit efter avslöjandena i Panama-dokumenterna i april 2016. Direktivet syftar till att förbättra regelverket kring användningen av nya tekniska tjänster och risker kopplade till virtuella valutor.

Det är nu fler sorters företag och aktörer som ska anses vara verksamhetsutövare vilka omfattas av penningtvättslagstiftningen, till exempel valutahandlare och konsthandlare.

Direktivet innebär att samarbetet mellan tillsynsmyndigheter i EU ska förbättras. Skyddet för så kallade visselblåsare stärks, och det ställs högre krav på kundkännedom för att upprätta en affärsförbindelse.

Det här är rimliga skärpningar, och de exemplifierar väl hur regelverket ständigt behöver uppdateras.

I ett avseende vill utskottet gå längre än regeringen. Det gäller sanktionsmöjligheter.

I de fall som juridiska eller fysiska personer inte uppvisar tillräckliga uppgifter om det verkliga huvudmannskapet finns det i dag möjlighet att utdöma vite. Men det uppstår bekymmer när vite inte är verkningsfullt eller tillräckligt som sanktion. Därför anser utskottet att regeringen bör undersöka möjligheten med ytterligare sanktioner och återkomma till riksdagen.

Fru talman! För att stoppa kriminalitet krävs hängivet, noggrant och uthålligt arbete. Penningtvätt är inget undantag. Nu tar vi ytterligare steg i detta.

(Applåder)

Anf. 2 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Problemen med organiserad kriminalitet och gängkriminalitet debatteras med full kraft i Sverige, med all rätta. När barn skjuter barn i Malmö – på mitt älskade Möllan – lämnas ingen oberörd. Vi ska inte vara oberörda när något sådant sker i Sverige. Känlorna ska få komma. Reaktionen måste vara kraftfulla.

Fru talman! Jag tar upp denna händelse i en debatt om penningtvätt av en specifik anledning. Frågan är vad vi gör med de reaktioner, de känslor, vi får när vi läser om de hemska våldshandlingar som sker på gatorna. Om vi då riktar vi energin mot att komma åt barnen i sig, sätta barnen i fängelse och ta hårdare tag ute på gatorna tror jag att vi inte hamnar helt rätt.

Jag tar upp det därför att jag tycker att vi behöver rikta mer uppmärksamhet mot de giriga och hänsynslösa män som står bakom dessa barn. De har lurat barnen och dragit in dem i kriminalitet. Inget barn får tag i en pistol eller får idén i huvudet att skjuta ett annat barn i ett vakuum. Det sker i en miljö där giriga män gör fruktansvärda saker, nästan vad som helst, för pengar. Vi måste inse att det till stor del handlar om pengar.

För att de pengar som man får tag i genom kriminell verksamhet ska vara riktigt användbara behöver de tvättas. Därför är en av de viktigaste reaktionerna från samhällets sida just stärkta åtgärder mot penningtvätt. Dessa åtgärder hamnar sällan på kvällstidningarnas löpsedlar, delvis för att de vidtas i små steg och handlar om administration. Det kanske låter tråkigt, fru talman, men det är oerhört viktiga åtgärder för att hålla Sverige samman och stå pall mot den organiserade brottsligheten. Den är innovativ, aktiv och internationell, och samarbetet mellan myndigheter och länder måste vara detsamma.

Därför är det steg vi debatterar i dag, som är ett av en lång rad steg som vi har tagit och kommer att ta framöver, en viktig del i arbetet mot den organiserade brottsligheten.

Regeringen har tidigare vidtagit flera åtgärder som riksdagen har beslutat om för att stärka arbetet mot penningtvätt. Regeringen fortsätter arbetet, och en utredning aviserades nyligen. I budgeten förstärks också anslagen till Finansinspektionens och länsstyrelsernas arbete mot penningtvätt.

Jag är övertygad om att Sveriges styrka i kampen mot organiserad kriminalitet ligger hos byråkraterna på våra myndigheter, kommuner och länsstyrelser. Duktiga kommunala tjänstemän och statstjänstemän är våra främsta riddare i det krig som behöver föras. Här kan vi komma åt möjligheten att göra skumma affärer och tjäna pengar genom kriminalitet, och det är något av det viktigaste vi behöver göra för att hålla samman Sverige i detta läge.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

Kulturutskottets betänkande 2019/20:KrU4
Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning (skr. 2018/19:129)
föredrogs.

*Säkerhetsarbetet i
de statliga central-
museernas samlings-
förvaltning*

Anf. 3 ARON EMILSSON (SD):

Fru talman! Vår historia är vårt kollektiva minne och en orienteringskarta över vilka vi är, varifrån vi har kommit och vart vi är på väg. Det är vår mänskliga kulturella odling och vårt avtryck och vår länk till dem som gått före och dem som ska komma efter.

Jag vill inledningsvis yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i betänkandet. Jag konstaterar att utskottsmajoriteten ser positivt på att regeringen avser att aktivt följa hur säkerhetsarbetet utvecklas. Jag ser allvarligt på att regeringen under årtal har valt att negligera behovet av ökade resurser till svenskt kulturarv och Sveriges museer och att man behövt invänta en kritisk skrivelse från Riksrevisionen för att agera – och inte ens då agerar utan konstaterar att man avser att följa utvecklingen.

Jag har under årtal drivit tesen att anslagen till den samlade vården och underhållet på kulturarvsfältet har varit undermåliga och eftersatta, bland annat resurstilldelningen till Sveriges museer och däribland centralmuseerna. I dag kan vi konstatera att den negativa resurstilldelningen resulterat i ett antal allvarliga brister som Riksrevisionen pekar på. Det är brister som i huvudsak inte kan tillskrivas de enskilda museernas ansvarskonton utan regeringens bristande analysförmåga om orsak och verkan efter årtal av styvmoderlig behandling av kulturarvet.

I betänkandet vi nu debatterar konkluderas följande: ”Riksrevisionens samlade slutsats är att centralmuseerna bedriver ett säkerhetsarbete som inte i tillräcklig utsträckning garanterar en rimlig grad av säkerhet för föremålen i samlingarna. Vidare bedömer Riksrevisionen att Riksantikvarieämbetet kan göra mer för att inom ramen för sitt museiuppdrag stödja museernas säkerhetsarbete. Granskningen visar att arbetet varierar i kvalitet mellan och inom centralmuseerna samt att flera brister som tidigare iakttagits kvarstår.”

Utifrån det här kan vi göra följande tre viktiga konstateranden:

För det första är säkerheten för en betydande del av vår nations mest unika kulturella arv orimligt låg. Då inställer sig frågan: Är man beredd att tillföra adekvata resurser till museiväsendets mest vitala verksamhet, att under säkra former och på vetenskaplig och saklig grund förvalta och förmedla vårt kollektiva minne genom samlingar?

För det andra gör Riksantikvarieämbetet inte tillräckligt för att stödja museernas säkerhetsarbete. Då inställer sig frågan: Varför avslår regeringen och dess samarbetspartier konsekvent våra förslag om generella anslagshöjningar till Riksantikvarieämbetet vid varje budgetperiod, vilka markant skulle förstärka myndighetens möjlighet till ökade stödinsatser? JÖK-samarbetet har givetvis alla möjligheter att tänka om inför kommande budgetperiod, och det ser vi fram emot. Tärningen är kastad.

För det tredje återstår flera brister som tidigare iakttagits. Då inställer sig frågan: Har regeringen inte försäkrat sig om sakernas tillstånd vid museerna under tidigare myndighetsdialoger? Frågor om access till samlingarna, säkerhetsklassning och adekvat registrering och inventering av föremålssamlingar är fundamentala i museiväsendet. Men på regeringen låter det som att detta kommer som en nyhet, och utskottsmajoriteten accepterar att utvecklingen ska följas.

Jag menar att man bör leda utvecklingen och säkra resurser till museernas viktigaste uppdrag: insamling, förvaltning, forskning och förmedling av samlingarna. För det krävs ökade anslag, inte bara till centralmuseerna utan också till landets övriga museer.

Att det är bra att regeringen i sitt svar på Riksrevisionens skrivelse anför att man kommer att lyfta upp frågan med berörda myndigheter och säkerställa att myndigheterna vidtar lämpliga åtgärder kan nog de allra flesta skriva under på.

Faktum är dock att det är ett politiskt ansvar att möjliggöra för museerna att vidta tillräckliga åtgärder i tillräcklig omfattning. Om regeringen tar situationen på allvar bör man göra en översyn av hur resursbehoven ser ut för att man ska kunna vidta lämpliga åtgärder och återkomma till riksdagen med förslag på hur man avser att möjliggöra för centralmuseerna att bidra till en säker samlingsförvaltning.

Sverigedemokraterna har föreslagit en utredning om ett långsiktigt hållbart faddersystem för föremålsdonation och en mycket begränsad destruktionsmöjlighet av föremål. Vi vill också att den vetenskapliga grunden förtydligas i museilagen.

En betydande del av museernas huvudsakliga källa till objektiv och evidensbaserad informationsförmedling är rön utifrån samlingarna, och sålunda fyller samlingarna en viktig funktion som källmaterial, vilket är vitalt i vår tid. De är också viktiga för framtida forskning om samtidens slutsatser. Detta perspektiv är en viktig grund för att ta bristande vård, underhåll och säkerhet på allvar.

I dag ser vi tecken på vilket behov det finns av den kulturarvsmiljard Sverigedemokraterna budgeterar för. Vi ser eftersatt vård, underhåll och säkerhet vad gäller världsarv och kulturlämningar i skog och mark. Vi ser att kyrkor tas ur bruk och att fornfynd både inom och utom samlingar destrueras, stjäls eller handlas med illegalt över gränserna.

Bristande säkerhet vid centralmuseernas samlingsförvaltning är bara en av ringarna på vattnet.

Regeringen anser att frågan genom denna skrivelse är slutbehandlad. Vi delar inte den meningen.

(Applåder)

Anf. 4 ÅSA KARLSSON (S):

Fru talman! Vi behandlar nu kulturutskottets betänkande KrU4 *Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning*.

Den 1 augusti 2017 trädde lagen som reglerar offentligt styrda museer i kraft. I den lagen fastställs att museerna ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

I Sverige har vi många museer och en mångfald av museer med olika verksamhetsinriktning och huvudmannaskap. Museerna har en viktig roll att spela i vårt samhälle. De är en källa till kunskap om vårt förflutna och om vår samtid. De är en plats där barn och vuxna kan mötas över generationsgränserna och gemensamt kan dela glädjen över en kulturupplevelse som genom berättelserna för människorna närmare varandra.

Det är 13 av våra museer som har ett statligt åtagande. Dessa museer benämns centralmuseer. Deras samlingar omfattar sammanlagt miljontals föremål som har samlats in över lång tid och bevaras i skilda miljöer. Förvaltningen av de här museernas samlingar är en central del i bevarandet av vårt kulturarv och utgör kärnverksamheten för dessa museer.

Det vi i dag debatterar är regeringens skrivelse, det vill säga regeringens svar på Riksrevisionens granskning av säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning.

Riksrevisionen konstaterar att det finns säkerhetsrisker som behöver hanteras, och nu har det tagits ett helhetsgrepp gällande säkerhetsarbetet på de centrala museerna.

Granskningens huvudsakliga slutsatser är:

- Föremålets spårbarhet är bristfällig. Det beror på att föremålen har samlats in under lång tid och att museerna har kommit olika långt med sitt arbete med att registrera sina artefakter.
- Åtgärderna mot stöld och skadegörelse är inte tillräckliga. Att skydda samlingarna från stöld och skadegörelse innebär en balansgång mellan att bevara samlingarna och att tillgängliggöra dem för allmänheten.
- Det finns en god kännedom om att förebygga långsiktig förstörelse, men det är svårt för museerna att leva upp till önskad nivå. Museerna arbetar i flera fall med att hitta nya magasinlokaler som uppfyller önskvärd säkerhetsnivå. Bristen på magasinlokaler har varit känd under lång tid och har bland annat diskuterats i regeringens kulturarvsproposition.
- Beredskapen för plötslig katastrof är bristfällig. Riksrevisionen ser att det finns ett behov av att stötta museerna i detta. De flesta museer har en katastrofplan, men den behöver på ett bättre sätt implementeras hos både personal och räddningstjänst.
- Riksantikvarieämbetet behöver utveckla stödet i fråga om att förebygga stöld och skadegörelse. Riksrevisionen bedömer att Riksantikvarieämbetet lämnar ett gott stöd när det gäller att upprätthålla spårbarhet och förhindra förstörelse och katastrof i museernas samlingar. Det behöver dock upprättas rekommendationer och riktlinjer för att förebygga stöld och skadegörelse.

Kulturutskottet välkomnar Riksrevisionens granskning, där man har tagit ett helhetsgrepp inom säkerhetsarbetet. I likhet med regeringen konstaterar kulturutskottet att granskningen och dess rekommendationer är ett värdefullt underlag för museerna i deras fortsatta arbete med att vidareutveckla en betryggande säkerhet för samlingarna men även för Riksantikvarieämbetet i dess stöd till museerna.

Socialdemokraterna och kulturutskottet ser också positivt på att regeringen avser att aktivt följa hur säkerhetsarbetet utvecklas. Riksrevisionens granskning bidrar till en bättre fokusering på vad som bör prioriteras och ger en översyn över hur resursbehoven ser ut.

Kulturutskottet föreslår därmed riksdagen att lägga skrivelsen till handlingarna. Motiveringen till detta är att vi, precis som regeringen, konstaterat att Riksrevisionens granskning och dess rekommendationer är ett värdefullt underlag för de statliga museerna i deras fortsatta arbete med att vidareutveckla en betryggande säkerhet för samlingarna. Därför ser kulturutskottet positivt på att regeringen aktivt och på ett ansvarsfullt sätt följer hur säkerhetsarbetet fortlöper och utvecklas.

(Applåder)

Anf. 5 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Anledningen till den här debatten är alltså regeringens skrivelse med anledning av att Riksrevisionen har granskat hur säkerhetsarbetet på landets centralmuseer bedrivs. Jag vill i sammanhanget rikta en stor eloge till Riksrevisionen, som har valt att göra ett antal granskningar inom kulturområdet, bland annat när det gäller museerna. Det är till stor hjälp för oss i kulturutskottet i det utvecklingsarbete som bedrivs.

I Sverige har vi en myriad av museer, någonstans mellan 1 500 och 2 000. De har olika inriktningar på samlingarna. De har olika ägare – privata, statliga, regionala och lokala – och olika ledningsstrukturer. 13 av dessa museer har en särställning i och med att de är ett statligt åtagande, ett åtagande som sträcker sig så långt tillbaka som till 1700-talet. Åtagandet består i ett särskilt uppdrag för samordning och samverkan inom det som är respektive museums ämnesområde.

Den granskning av säkerhetsarbetet som Riksrevisionen har gjort har utgått dels från betryggandet av föremålen i samlingarna, dels från frågeställningen om Riksantikvarieämbetet inom ramen för sitt museiuppdrag gör tillräckligt för att stödja museerna i det arbetet.

Säkerhet och säkerhetsarbete kan definieras utifrån många begrepp, men i det här sammanhanget är det tre huvudområden som främst beaktats: spårbarhet, det vill säga registrering och inventering av föremål, stöld och skadegörelse samt förstörelse och katastrof.

Fru talman! Resultatet av Riksrevisionens granskning både förvånar och ska tas på största allvar. Granskningen påvisar nämligen brister på samtliga punkter. Det är brister i föremålens spårbarhet samt otillräckliga åtgärder mot stöld, skadegörelse, förstörelse och katastrof. Viktigt i sammanhanget är att påpeka att detta inte gäller generellt för alla museer och att det finns omständigheter för dessa brister som tidigare varit kända. Men icke desto mindre måste man ta itu med bristerna, särskilt i tider när vi kan förvänta oss framtida översvämningar, bränder och andra klimatrelaterade katastrofer – vi ser vad som nu händer i Venedig – en växande grov kriminalitet där handel med värdefulla kulturföremål utgör en del och, sist men inte minst, den alltmer försämrade säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde och i världen.

Fru talman! Jag vill ta två exempel från dåtid och nutid. Jag börjar med dåtid, andra världskriget. Hitler och nazisterna stal ett enormt antal historiska konstverk under andra världskriget. En del av dem, närmare bestämt faktiskt 5 miljoner, räddades av en allierad grupp som kallades The Monu-

ments, Fine Arts and Archives Program. De var konstkännare som rent ut sagt riskerade livet för att bevara vår gemensamma historia. Det är en ädel och minst sagt fascinerande berättelse.

Denna grupp har ju som bekant skildrats i en film regisserad av George Clooney, *The Monuments Men*, men i verkligheten var det inte bara Clooney, John Goodman, Bill Murray och Matt Damon som utförde hjältedåden, utan det var så många som 300 personer från olika nationer.

Exemplet från nutid är kriget i Syrien. Det är med förfäran som vi under den senaste tiden har bevittnat den brutala förstörelsen av flera tusen år gamla kulturskatter i Irak och Syrien. De antika platser som systematiskt förstörts har utsetts till några av världens viktigaste gemensamma kulturarvsplatser av Unesco. Det är dramatiskt, inte endast för lokalbefolkningen utan för hela mänskligheten.

Historiska minnesmärken och större föremål förstörs medan mindre kulturföremål säljs på den illegala marknaden för att finansiera och stödja olika extremistgruppers eller kriminellas verksamhet. Föremål av unik historisk betydelse stjäls från museer och bibliotek eller plundras från arkeologiska utgrävningsplatser, varefter de smugglas över gränserna till EU eller andra delar av världen.

Fru talman! I situationer som dessa vill vi inte att våra kulturarvsföremål ska hamna i tider av katastrof, kris och krig. Självklart finns det inga garantier för att så inte sker, men förberedelsearbetet för att i möjligaste mån förhindra eller begränsa skadeverkningarna kan vi i vårt välorganiserade och resursstarka land göra redan nu. Allt handlar om prioriteringar. Det handlar om förberedelsearbete i form av att redan nu stärka spårbarheten i samlingarna och se över rutinerna för vilka som ska ha tillträde till föremålen, liksom om utbildning och övning av personalen för att kunna möta en förhöjd hotbild, undanförlingsplaner till ändamålsenliga magasin med mera, precis i linje med de utmärkta rekommendationerna i Riksrevisionens granskning.

Fru talman! Regeringens svar på Riksrevisionens granskning är väldigt kortfattat och tunt. Man instämmer med Riksrevisionens resultat och rekommendationer och meddelar att man aktivt kommer att följa hur säkerhetsarbetet i centralmuseernas förvaltning av samlingarna utvecklas. Det är ju väl. Detta kommer definitivt vi moderater också att göra. Vi kommer att följa både själva säkerhetsarbetet och regeringens aktiva följande. I ordet ”aktivt” ligger ju ett åtagande, bland annat ur den aspekten att tryggheten och bevarandet av våra kulturföremål är att betrakta som en del av totalförsvarsuppbyggnaden, med vad som följer av detta när det gäller planering och resursättning. Detta är vårt absoluta ansvar, både för generationer som gått och för generationer som kommer.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

Prot. 2019/20:32
14 november

*Säkerhetsarbetet i
de statliga central-
museernas samlings-
förvaltning*

§ 7 Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor

Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU3

Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor (skr. 2018/19:144)
föredrogs.

Anf. 6 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Min dotter älskar att skapa. Aldrig har jag väl sett vackrare bilder än dem som hon kommer med efter en stund vid skrivbordet på sitt rum. De är färggranna och fulla av hjärtan och stjärnor. Och i det nedre högra hörnet är det textat med en förvånansvärd noggrannhet, med tanke på att det är gjort av en sexårings hand: till pappa.

Jag tänkte använda hennes skapandeprocess för att resonera om Skolinspektionen och statens skolpolitiska roll.

Anta att jag ger min dotter i uppdrag att måla sin allra finaste bild. Hon tar glatt emot uppdraget och sätter igång. Hur ska jag agera för att teckningen ska bli allt det vackra vi båda vill att den ska bli?

Ett alternativ skulle vara att säga åt henne vad hon ska måla, stänga dörren till hennes rum och lämna henne ensam med målandet, titta in igen efter en stund och ge henne kritik för hur bilden utvecklats och påpeka sådant som hon gjort fel.

Ett annat alternativ skulle vara att finnas där, tillsammans med henne på rummet, tillhandahålla en rik palett av färger, penslar och andra material som hon skulle kunna ha nytta av i sitt skapande, ha samtal med henne om vilka färger hon väljer, svara på hennes frågor om motiv eller penselval eller andra problem som hon kan stöta på i skapandet.

Det är inte svårt att gissa vilket av alternativen jag tror skulle ge henne bäst tillfredsställelse och utveckling och som sannolikt också skulle leda till det bästa resultatet. Jag är en varm förespråkare för stöd före kontroll och för förstärkning före kritik. Jag tror att det är stöd och förstärkning som får människor och organisationer att växa och utvecklas till att bli sina bästa jag.

På skolans område har vi valt vägen kontroll. Vi ger uppdraget, och efter ett tag skickar vi in inspektionen, som kollar så att bilden verkar föreställa det vi har sagt att den ska föreställa. De påpekar sådant som är fel. Sedan stänger de dörren igen.

Fru talman! Riksrevisionen har granskat hur Skolinspektionen följer upp att skolor rättar sig efter deras tillsynsbeslut. Granskningen leder till den övergripande slutsatsen att det finns brister i Skolinspektionens arbete med uppföljning. Därför får Skolinspektionen ett antal rekommendationer. Regeringen har yttrat sig om Riksrevisionens rapport, och det är det yttrandet vi behandlar i dag.

Riksrevisionen konstaterar att Skolinspektionens uppföljning brister, till exempel genom att den ibland inte omfattar återbesök hos huvudmannen. Andra gånger brister den genom att den avslutas med återkopplingen att huvudmannen planerar insatser, men det saknas information om att insatserna har genomförts eller om vilka resultat de har fått. I vissa fall brister den genom att den avslutas helt utan återkoppling om hur konstaterade brister ska avhjälpas.

Därtill konstaterar Riksrevisionen att det ofta saknas en motivering till att tillsynsärenden avslutas. Uppföljningarna genomförs inte heller alltid

inom den tidsfrist på tre månader från huvudmannens redovisning som inspektionen själv ställt upp, vilket verkar hänga samman med bristande rutiner för att planera uppföljningen. Slutligen konstaterar Riksrevisionen att det finns stora variationer över landet i hur uppföljningen genomförs.

Riksrevisionen ger därför myndigheten följande rekommendationer:

Skolinspektionen bör i högre grad se till att uppföljningsärenden inte avslutas förrän brister är avhjälpta, genom att se över resursfördelningen och prioriteringar inom myndigheten, åstadkomma en samsyn inom organisationen om vilka slags ärenden som alltid bör följas upp med besök och kräva in uppgifter om uppnådda resultat när uppföljningsbesök inte genomförs.

Skolinspektionen bör också säkerställa transparensen genom att tydliggöra att samtliga beslut ska motiveras. Skolinspektionen ska säkerställa att uppföljningar genomförs skyndsamt genom att på ett systematiskt sätt planera in dessa i tillsynsverksamheten.

Slutligen ger Riksrevisionen rekommendationen att Skolinspektionen bör säkerställa en ökad likvärdighet i uppföljningen genom att regelbundet jämföra och analysera avdelningarnas uppföljning av tillsynsbesluten och se till att avdelningarna i viktiga avseenden arbetar mer enhetligt.

Denna bedömning delas av regeringen.

Skolinspektionen har i sitt yttrande över Riksrevisionens rapport sagt att de arbetar med att utveckla arbetet med uppföljning av fattade tillsynsbeslut. Vissa åtgärder har de redan vidtagit, andra planeras. Regeringen har gjort bedömningen att Skolinspektionens svar visar att myndigheten utvecklar verksamheten i linje med Riksrevisionens rekommendationer. Därför har regeringen landat i slutsatsen att man ska följa upp utvecklingen i myndighetsdialogen men inte vidta några ytterligare åtgärder.

Fru talman! De brister som framkommit vid Riksrevisionens granskning är allvarliga. Om fattade tillsynsbeslut inte följs upp riskerar syftet med tillsynen att gå helt om intet. Självklart ska uppföljningen av tillsynen vara ändamålsenlig, transparent, likvärdig och skyndsamt. Därför föreslår ett enigt utbildningsutskott ett tillkännagivande till regeringen om att den ska ge Skolinspektionen i uppdrag att prioritera och utveckla uppföljningsarbetet. Tillsynsbesluten ska följas upp på ett sådant sätt att det blir säkerställt att huvudmännen bedriver verksamheten i enlighet med skollagen.

Fru talman! Vi kan kasta oss tillbaka till målningen, som jag inledde med. Jag vill mena att vi har valt en väg som inte är den som leder fram till den starkaste självkänslan och de skönaste målningarna. En stödjande hållning skulle leda mycket längre än den kontrollerande hållning som staten har valt. Men när vi nu har valt den vägen tycker jag att det är glädjande att utskottet är enigt om att vi åtminstone ska titta på bilden när dottern kommer med den färdiga målningen. Vi ska åtminstone bry oss genom att titta direkt, noggrant och intresserat och ge en kommentar om bilden. Det är väl det minsta man kan begära.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i utbildningsutskottets betänkande 3.

(Applåder)

I detta anförande instämde Roza Güclü Hedin (S).

Anf. 7 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! När jag diskuterar skolfrågor i olika sammanhang brukar jag faktiskt säga att beslutet att inrätta Skolinspektionen var ett av de viktigaste besluten på skolans område som alliansregeringen fattade. När jag gör besök i kommuner och på skolor säger man ofta att det i och för sig är jobbigt att bli granskad och få kritik när inspektionen kommer men att rapporterna från inspektionen ger ett bra underlag för utveckling.

Jag måste säga att jag tycker att det är anmärkningsvärt att Linus Sköld jämför de professionella i skolan med sin sexåriga dotter. Jag tycker att svensk skola förtjänar en högre nivå på debatten. Svensk skola behöver både kontroll och stöd. Det ena utesluter inte det andra, och det är inte antingen eller som gäller.

Innan Skolinspektionen fanns var det Skolverkets uppgift att granska kvaliteten i Sveriges skolor. De fristående skolorna kunde man redan då dra in tillståndet för, men gentemot den övervägande majoriteten av skolorna, de med kommunal huvudman, fanns det inga sanktionsmöjligheter.

Från nationell nivå har vi ett ansvar för mål och styrdokument för skolan, för lärarförsörjning och för alla elevers rätt till en bra utbildning och undervisning av hög kvalitet. Vi diskuterar ofta likvärdighet i den politiska debatten, och där har vi på nationell nivå ett stort ansvar. När det gäller att säkerställa en pedagogisk likvärdighet men också en likvärdighet när det gäller trygghet och studiero är Skolinspektionen ett avgörande verktyg.

Alltför många skolor i dag präglas av en otrygg skolmiljö. Anmälningarna till Arbetsmiljöverket om hot och våld i skolan har nära dubblats sedan 2014. I en undersökning av Skolvärlden 2017 uppgav var femte lärare att de någon gång tvekat att ingripa i en ordningssituation på sin skola, exempelvis vid bråk mellan elever, av rädsla för att själv bli anmäld.

Fru talman! Det är Skolinspektionen som granskar att alla skolor följer skollagen. Nu har Riksrevisionen i en granskningsrapport som presenterats för regeringen och riksdagen utvärderat Skolinspektionens arbete och funnit ett flertal brister. Allvarligast är att Skolinspektionen i mer än hälften av ärendena som gäller brister i trygghet och studiero inte gör några uppföljningsbesök utan avslutar ärendena utifrån skolans skriftliga redovisning.

Riksrevisionen konstaterar också att ärendena avslutas innan några åtgärder ännu vidtagits. Att skolan skrivit ned vad man har tänkt göra är långt ifrån tillräckligt för att säkerställa en trygg miljö i skolan med studiero för alla elever. Det behövs förändrade förhållningssätt hos alla vuxna på skolan, och det kräver både tid och arbete.

Menar vi allvar med att alla elever ska känna sig trygga i skolan måste den myndighet som har till uppgift att kontrollera verksamheterna verkligen säkerställa att åtgärder vidtas som får effekt och som gör att eleverna kan få en bra studiemiljö.

Fru talman! Elever har rätt att känna sig trygga i skolan och inte behöva vara rädda för att gå dit. Att en skola har skrivit ned några ord på ett papper och skickat till Skolinspektionen hjälper inte någon enda elev.

Menar man allvar med att alla ska ha möjlighet att gå till en trygg skola måste man följa upp på plats att åtgärderna som har vidtagits verkligen har åstadkommit en förändring så att man inte fortsätter på samma sätt som tidigare, trots att man har skrivit ned en massa ord på ett papper.

Att regeringen inte reagerar kraftigare på den allvarliga kritik som Riksrevisionen framför tycker vi moderater är anmärkningsvärt. I vår budget lägger vi 50 miljoner mer än regeringen på Skolinspektionen, bland annat för att säkerställa att den kan följa upp sina beslut.

Moderaterna vill se en nolltolerans mot stök och bråk i skolan och har därför i en följdmotion till skrivelsen krävt att regeringen ger Skolinspektionen i uppdrag att prioritera arbetet med uppföljningar och genom ordentliga inspektioner se till att stök och bråk i skolan får ett slut.

När utbildningsutskottet i riksdagen diskuterade frågan den 7 november stod det klart att alla partier i riksdagen ställer sig bakom en sådan uppmaning och bifaller motionsyrkanden från Moderaterna, Liberalerna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Det är glädjande att vi har en samsyn så här långt när det gäller Skolinspektionen.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 8 PATRICK RESLOW (SD):

Fru talman! Låt mig först och främst yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Det här betänkandet har sin grund i den rapport som Riksrevisionen publicerade i början av året och som, liksom vi har hört, gällde en granskning av Skolinspektionens uppföljning av de tillsynsbeslut som medfört ett föreläggande.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om uppföljningen av besluten har varit tillfredsställande eller inte. Riksrevisionen har i detta sammanhang konstaterat att uppföljningarna brister både vad gäller åtgärder, transparens och skyndsamhet.

Det här är egentligen inte någonting nytt. Redan den granskning man gjorde 2013 visade på ungefär samma brister, även om vi kan se en avsevärd förbättring mellan 2013 och 2019.

Riksrevisionen konstaterar ändå att Skolinspektionens tillsynsverksamhet inte har genomförts ändamålsenligt. En av de vanligaste och kanske mest alarmerande bristerna som Skolinspektionen identifierar gäller frågor rörande trygghet, studiero och kränkande behandling.

Just trygghet och studiero är av absolut yttersta vikt, inte bara för lusten att gå till skolan utan också för möjligheten att tillgodogöra sig undervisningen på bästa sätt. Det är också en förutsättning inte bara för eleverna utan även för lärarna och för att läraryrket ska få den status som det förtjänar och att lärarutbildningarna ska locka till sig de allra bästa studenterna. En dålig arbetsmiljö ger varken bra kunskapsresultat eller attraherar de bästa lärarna.

Verkligheten ser däremot annorlunda ut. Dagligen möts vi av rapporter om att lärare får lägga alltmer tid på att upprätthålla ordning i klassrummen. Hot och våld mot lärare blir allt vanligare och dessutom grövre. Anmälningarna till Arbetsmiljöverket visar detta tydligt. De har ökat dramatiskt de senaste fem åren.

De elever som drabbas är oftast inte de som har lätt för sig i skolan, utan det är de elever som är i störst behov av stöd. Just därför är det viktigt att vi har en väl fungerande tillsynsmyndighet som ser till att agera när denna typ av brister förekommer.

Riksrevisionen riktar kritik mot att det i mer än hälften av ärendena som rör brister i trygghet och studiero inte görs några uppföljningsbesök.

I stället väljer Skolinspektionen att förlita sig helt på huvudmannens skriftliga redovisningar. Det är kanske inte obefogat i samtliga fall, men att huvudmannen skriver att åtgärder har vidtagits säger ganska lite om vilken effekt dessa åtgärder har fått.

Riksrevisionen framför också att det just i dessa fall kan vara svårt att avgöra om en brist verkligen har avhjälpats eller ej. Riksrevisionen säger att Skolinspektionen sällan tar del av exempelvis enkätresultat för att styrka huvudmannens redovisning, även om det finns föreskrifter om att man ska göra detta.

I den enkätundersökning som har gjorts av Riksrevisionen är det färre än hälften av inspektörerna i Lund, Göteborg, Stockholm och Umeå som anser att uppföljningen säkerställer att bristerna åtgärdats. Även lärarenkäterna uppvisar dåliga siffror.

Det kan också finnas andra skäl som talar för att det ligger i huvudmannens intresse att avge rapport till Skolinspektionen om att anmälningarna är åtgärdade, och det är att man vill se till att ärendet avslutas så fort som möjligt. Det är inte så att ett besök av Skolinspektionen är någonting som man ser fram emot med glädje, utan det kan ofta ses som något irriterande och någonting som man helst inte vill ha. Framför allt vill skolan inte få kritik.

Skolinspektionen har även flaggat för att man framöver kommer att sänka ambitionsnivån på grund av bristande resurser. Det kommer helt enkelt att bli färre uppföljningar. En sådan utveckling vore som vi ser det förödande i ett läge där det snarare behövs fler kontroller än färre.

Vi i Sverigedemokraterna har därför också i vårt budgetförslag, som vi kommer att diskutera om några veckor, föreslagit en avsevärd budgetförstärkning till Skolinspektionen, just för att garantera studiero i skolan.

Avslutningsvis skulle jag vilja understryka att Sverigedemokraterna ser allvarligt på Riksrevisionens kritik. Skolinspektionens uppgift är att säkerställa att kommuner och fristående skolor följer skollagen samt att skolverksamheten i övrigt är av hög kvalitet. Då gäller det också att det ställs höga krav på den granskande myndighetens verksamhet.

Vi tycker att det är något anmärkningsvärt att Riksrevisionen inte väljer att lämna några rekommendationer till regeringen för att stärka Skolinspektionens arbete. Det är ytterst regeringen som är ansvarig för att tillsynsmyndigheten har utfört sitt uppdrag korrekt och att den får tillräckliga resurser för att kunna göra detta.

Vi kan dessvärre notera att regeringen i sin skrivelse tycker att allt är frid och fröjd och att den inte avser att vidta några ytterligare åtgärder. Vår uppfattning är att regeringen måste vara pådrivande för att Skolinspektionen ska förstärka uppföljningsarbetet. Just därför är det bra att utskottet tillkännager just detta för regeringen.

Anf. 9 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Fru talman! I tisdags presenterade Skolinspektionen sin skolenkät som görs vartannat år. Den visar bland annat att andelen trygga elever i nionde klass minskade från 88 procent 2013 till 83 procent 2018.

Samma undersökning visar att de flesta elever som känner sig trygga och har studiero också tycker att skolan ger lust att lära. Bland de elever som upplevde otrygghet var det bara hälften som ansåg att skolarbetet var roligt och att man hade lust att lära.

Att skapa trygghet och studiero är därför helt avgörande för att stärka kunskaperna i skolan och ge eleverna en ökad lust att lära. Detta kräver flera åtgärder.

Centerpartiet hade nyligen partistämman där vi antog ett nytt utbildningsprogram: En skola att lita på. Där presenterar vi en rad förslag och reformer för att just öka trygghet och studiero. Vi vill bland annat stärka lärarens roll i klassrummet, ge bättre möjligheter att agera mot stökiga elever och stärka inspektionerna av de skolor där tryggheten brister. Vi vill också se till att skolmyndigheterna tidigt agerar för att stötta rektorer och lärare på dessa skolor.

Fru talman! Den rapport från Riksrevisionen som vi debatterar i dag handlar om Skolinspektionens uppföljning av brister gällande just trygghet och studiero i skolor.

Granskningen visar att uppföljningsarbetet i flera avseenden skiljer sig åt mellan avdelningarna. Vid granskningen fann man att det inte fanns någon gemensam modell för att avgöra vilka tillsynsärenden som ska följas upp med besök och inte heller för när beslut om detta ska tas. På några avdelningar följdes en majoritet av rapporterna upp med besök. I andra fall var det bara en femtedel som fick en uppföljning i form av besök på skolorna. Det var mycket olika i vilken utsträckning som avslutsbeslut motiverades och även vilken tid som Skolinspektionen hade lagt på de olika ärendena.

Med anledning av detta har Riksrevisionen gett Skolinspektionen flera rekommendationer för att öka likvärdigheten och transparensen samt se till att uppföljningar sker mer skyndsamt och på ett mer systematiskt sätt. Bland annat ska uppgifter på uppnådda resultat krävas in från skolor som inspektionen inte besöker.

Riksrevisionen har däremot inte lämnat några rekommendationer till regeringen. Ett enigt utskott har däremot landat i att göra ett tillkännagivande till regeringen om att ge Skolinspektionen i uppdrag att prioritera och utveckla uppföljningsarbetet. Vi anser att uppföljningar bör ske på ett bättre sätt, att det bör säkerställas att avvikelser har åtgärdats och att detta sker på ett kvalitetssäkrat sätt.

En viktig fråga när det handlar om likvärdighet är att uppföljningen sker på ett liknande sätt oavsett var i landet den görs. Det handlar om ökad trygghet och studiero, och därmed ges elever i skolan bättre förutsättningar att få lust att lära och möjlighet att tillägna sig kunskaper. Därmed får eleverna bättre förutsättningar att få tillgång till en skola som de kan lita på.

Anf. 10 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Principen om en likvärdig skola över hela landet är viktig. Skolinspektionen har där en viktig uppgift att följa upp att skolorna ger eleverna goda och likvärdiga förutsättningar att uppnå målen och få godkända resultat. Därför blir det ironiskt när Riksrevisionen uppdragar att Skolinspektionens eget arbete har bedrivits på olika sätt vid olika avdelningar i landet. Hur kan man då säkerställa att granskningarna är likvärdiga och att eleverna får likvärdiga förutsättningar att nå målen?

Det är därför bra att Riksrevisionen granskar de statliga myndigheterna och påtalar de brister som man hittar. Det är värdefullt, inte minst för dem som står i indirekt beroendeställning. I det nu aktuella fallet handlar det

om de elever och den personal som finns på de skolor där Skolinspektionen har funnit brister.

Själva grundtanken med inspektionerna är ju rimligtvis att de brister som har framkommit ska åtgärdas. Men hur ska man kunna säkerställa att identifierade brister verkligen har avhjälpats när Skolinspektionen i ett antal ärenden inte har återkommit med uppföljning? Det är allvarligt att Riksrevisionen skriver att det inte finns någon ”gemensam modell för hur det avgörs vilka tillsynsärenden som ska följas upp med besök och inte”.

Även hur tillsynsärenden har avslutats av Skolinspektionen har kritiserats. Det har visat sig att ett antal ärenden inte har avslutats alls. Detta har visat på hur viktigt det är med en oberoende granskande myndighet som Riksrevisionen. Det är också bra att regeringen i väsentliga drag har tagit till sig av Riksrevisionens bedömningar. Men, fru talman, enligt oss kristdemokrater räcker inte detta. Ett viktigt mål med vårt svenska utbildningsväsen är att alla elever ska få likvärdiga möjligheter till en god utbildning. Skolinspektionen är ett redskap för att kontrollera att huvudmännen följer lagar och förordningar. Riksrevisionens granskning visar att Skolinspektionen i ett antal avseenden inte klarar av detta.

När vi i utbildningsutskottet träffade generaldirektören kunde man läsa mellan raderna att inspektionens resurser helt enkelt inte räcker till att göra de uppföljningar och avslut i alla påbörjade ärenden som de egentligen skulle ha behövt göra. Vi noterade därför med tillfredsställelse att regeringen i sin budget för nästa år har ökat på Skolinspektionens ramar för att de, som vi uppfattar det, i större omfattning ska kunna göra de efterfrågade uppföljningarna och avsluten av ärendena. Men Kristdemokraterna menar att Skolinspektionen utöver detta behöver få ett utvidgat uppdrag. Allt emellanåt kommer rapporter om att det finns skolor som inte följer skollagen. Det kan handla om att skilja på flickor och pojkar i undervisningen eller i skolbussar, eller att konfessionella inslag förekommer inom ramen för undervisningen i stället för att ligga separerat, som lagen föreskriver.

Skolinspektionen har i dag begränsade möjligheter att göra oanmälda inspektioner. När en inspektion föränmäls ges den aktuella skolan möjlighet att städa undan eventuella övertramp, som sedan kan återupptas när Skolinspektionen vänder ryggen till. Därför menar vi att Skolinspektionen behöver få ökade anslag och ett utökat uppdrag för att kunna göra oanmälda granskningar och fler granskningar, förutom att de måste följa upp och slutföra ärenden ordentligt.

Vi har också i flera år drivit tesen att Skolinspektionen borde kunna bidra till att sprida alla goda exempel man stöter på vid besök i skolorna runt om i landet och bygga upp ett slags kunskapsbank. På det viset skulle Skolinspektionens avskräckande roll i dag kunna kompletteras med ett kunskapsutbyte och lärande.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 11 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Först och främst vill vi från Liberalerna yrka bifall till förslaget i betänkandet när det gäller regeringens hantering av Riksrevisionens skrivelse med anledning av granskningen av Statens skolinspektion.

Låt mig komplettera denna viktiga debatt om varför det finns en skolinspektion. Liberalerna har under många år varit kritiska till kommunaliseringen av svensk skola, bristerna i likvärdigheten i svenska skolor och de kraftiga skillnaderna inom skolor, mellan skolor och mellan kommuner. Därför blir det extra viktigt att det finns en nationell funktion, en nationell myndighet, i det här fallet Skolinspektionen, som verkligen ska hjälpa till att försöka bidra till likvärdighet när det gäller elevernas resultatutveckling, kvalitet, lärarnas villkor och elevernas villkor.

Det blir extra intressant när Riksrevisionen granskar en annan statlig myndighet. Vi fick höra i utbildningsutskottet att de inte var överens om slutsatserna i revisionsberättelsen. Riksrevisionen hade konstaterat vissa saker, och när Skolinspektionen kom till utskottet i maj tolkade de kritiken på ett annat sätt. Det får vi hantera, men till slut krävs ändå en politisk bedömning.

Det som är särskilt allvarligt är att man har tittat på två centrala områden inom skolpolitiken, nämligen studiero och trygghet samt särskilt stöd och anpassningar.

En särskilt viktig fråga är legitimiteten hos Statens skolinspektion när man inte avslutar granskningsärenden på ett korrekt sätt, särskilt om man har utdömt vitesförelägganden, det vill säga böter, eller ställt krav på åtgärder. Det är Riksrevisionens kärnkritik. Det handlar om att inspektionen vänder sig till skrivbordsprodukter. Man kanske nöjer sig med att huvudmannen, en rektor eller en verksamhetschef skickar in en skriftlig notering till Skolinspektionen. Sedan avslutar man ärendet.

Det som är extra anmärkningsvärt, fru talman, vilket också framgår av betänkandet, är att ärenden i vissa fall har avslutats trots att planerade åtgärder aldrig har genomförts. Det är särskilt hård kritik mot Skolinspektionen.

Fru talman! Jag hör inte till de politiker eller partier som vill ludda till Skolinspektionens roll. Det finns till och med politiker som vill lägga ned Skolinspektionen. Absolut inte! Vi ska ha kvar Skolinspektionen, som ska ha kvar sitt tillsynsuppdrag och kvalitetsgranskningsuppdrag. Det kommer vi från Liberalerna att se till inom ramen för januariavtalet.

Här har regeringen gått för hafsigt fram. Det är anmärkningsvärt vad vi kan läsa i betänkandet, nämligen att regeringen framför i skrivelsen från juni – relativt snabbt efter att både Riksrevisionen och Skolinspektionen har besökt utskottet – att med tanke på att det framgår av Skolinspektionens yttrande att inspektionen är på väg att åtgärda flera av de påtalade bristerna behöver regeringen inte vidta fler åtgärder. Därmed avslutas ärendet.

Det vi gör i dag i kammaren är viktigt. Vi säger till regeringen att vi från riksdagens sida inte tycker att man ska avsluta detta ärende med det underlag som finns. Det är därför vi i eftermiddag förhoppningsvis tar ett beslut om att rikta ett krav till utbildningsministern och regeringen om att följa upp Riksrevisionens kritik.

Studiero och trygghet är en av de absolut viktigaste frågorna inom skolpolitiken. Det är en förutsättning för trygghet, god arbetsmiljö, inlärning, utveckling och kunskapsutveckling på skolorna. Flera rapporter visar att utvecklingen går åt fel håll, och det är i ljuset av detta man får se Riksrevisionens kritik.

Kritiken presenterades före sommaren. Detta är en period då vi får olika signaler, inte minst från Skolinspektionen men även från Lärarförbundet och andra fackliga företrädare, om att utvecklingen när det gäller området studiero och trygghet går åt fel håll. En tredjedel av Sveriges lärare säger i enkäten att de får lägga mer tid i klassrummet för att upprätthålla ordning och studiero där. Detta stjäl tid från att ge hjälp till eleverna och från den viktiga undervisningen.

Det blir också problematiskt för den myndighet vi har. Detta handlar ju om förtroendet för Statens skolinspektion och om dess legitimitet. Ska den kunna fungera som statens förlängda arm ska den också kunna avsluta sina ärenden på ett korrekt sätt.

Vi som jobbar med skolpolitik vet att några av Skolinspektionens kvalitetsrapporter i vissa kommuner – oavsett om det har gällt en kommunal skola eller en friskola – har bidragit till revolutionerande förändringar. Det har rört sig om allt ifrån att man utdelat viten – böter – till att man gått in och återkallat tillståndet för friskolor. I början av detta år, fru talman, såg vi dessutom hur man i Botkyrka kommun för första gången gick in med ett beslut om statlig rättelse.

Detta beror på att Skolinspektionen under lång tid har upptäckt brister under sin kvalitetsgranskning. Där visar Skolinspektionen att man, med rätt hantering och rätt agerande, kan ta till sina kraftfullaste verktyg.

Alla elever har rätt till en bra utbildning, även elever i de skolor som har granskats i dessa ärenden. Också gentemot dem är det viktigt att ärendena avslutas på ett korrekt sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.02 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 8 Frågestund

Anf. 12 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av miljö- och klimatminister Isabella Lövin, försvarsminister Peter Hultqvist, statsrådet Hans Dahlgren och statsrådet Matilda Ernkrans.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Miljö- och klimatministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Anf. 13 MAGDALENA SCHRÖDER (M):

Herr talman! Förra helgen var mörk. En 15-årig pojke mördades på en pizzeria, en annan fick livshotande skador och en kvinna misshandlades brutalt vid en busshållplats. I Brås nationella trygghetsundersökning uppger drygt en fjärdedel av befolkningen att de under förra året utsattes för brott som misshandel, hot eller sexualbrott. Det här är mycket illa.

Regeringen talar gärna om 10 000 fler polisanställda, men mycket mer måste göras. Polisyркets attraktivitet måste höjas. Höjs inte attraktiviteten kommer inte målet om 10 000 fler polisanställda att nås. I dag är avhoppet från polishögskolan mycket stora, och 120 av 950 platser står tomma.

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att stärka polisyркets attraktivitet?

Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Magdalena Schröder, för frågan!

Vi ser frågan om den ökade brottsligheten och framför allt brottsligheten på våra gator och torg och bland ungdomar som oerhört oroande. Vi har sedan länge arbetat med den här frågan, inte minst för att kunna stärka polisen. 10 000 nya polisanställda är vad regeringen har satt som mål. Just nu är det mer än dubbelt så många som tidigare som har börjat på polisutbildningen, och vi har startat två nya polisutbildningar, en i Malmö och en i Borås.

Vi konstaterar också att lönerna är på väg upp. Vi konstaterar att det tar två och ett halvt år att utbilda en polis. Vi är på väg att kunna stärka polisens närvaro på gator och torg för att kunna stävja dessa fruktansvärda brott, men vi måste också jobba mer med förebyggande av brott, för en del av brotten som vi ser begås av väldigt unga personer.

Anf. 15 MAGDALENA SCHRÖDER (M):

Herr talman! Att 120 av 950 platser står tomma är ingenting att vara stolt över. Polisyркet är ett av de mest hedersamma yrken man kan välja, och man borde också avlönas därefter. Därför föreslår Moderaterna en särskild lönesatsning, betald polisutbildning och åtgärder för att återanställa pensionerade poliser. Varför gör inte regeringen något av detta?

Jag frågar igen: Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att stärka polisyркets attraktivitet?

Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Vi har fört över 360 miljoner till Polismyndigheten för att förbättra polisernas arbetsvillkor, och vi har sett att Polismyndigheten har växt med nära 3 000 anställda sedan 2014. Polismyndigheten och Polisförbundet har slutit avtal om polisernas löner som kommer att öka med 5,7 procent i år, vilket är en bra bit över riktmärket på arbetsmarknaden.

Vi arbetar vidare för att göra polisyркet så attraktivt som möjligt.

Anf. 17 KATJA NYBERG (SD):

Herr talman! Min fråga går till Isabella Lövin.

Vi ser i dag en utveckling i Sverige med ökad gängkriminalitet som sprider sig allt lägre ned i åldrarna. Inget annat land i Västeuropa har så många unga som är inblandade i skottlossningar och dödsjutningar. Trots den katastrofala utvecklingen fortsätter regeringen envist att hävda att man gör allt för att krossa den växande gängkriminaliteten.

Reaktioner har väckts i våra grannländer, och det finns en oro för att kaoset i vårt land ska sprida sig. Danmarks justitieminister säger: ”Det här får inte bli vardag i Danmark. Vi ska säkra danskarnas trygghet.” För att uppnå detta har Danmark nu infört gränskontroller mot Sverige. Anledningen är det ökade hotet från svensk organiserad brottslighet som legat bakom både sprängningar och mord i Köpenhamn.

Norden är världens mest integrerade region och har en gemensam arbetsmarknad. Sverigedemokraterna vill att det förblir så, men tyvärr sätter den svenska regeringens misslyckande käppar i hjulet och påfrestar de nordiska relationerna.

Hur kunde det bli så här, och kan regeringen se något eget ansvar i detta misslyckande?

Anf. 18 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Katja Nyberg, för frågan!

Regeringen har skärpt straffen och infört nya straffrubriker för ett femtiotal olika brott sedan vi tillträdde 2014. Det har aldrig varit en så stor aktivitet när det gäller hur vi ska bekämpa brottsligheten.

Att Danmark har meddelat att man ämnar införa inre gränskontroll mot Sverige har vi noterat. Efter att vi införde kontroller mot Danmark såg vi hur bland annat antalet bostadsinbrott i södra Sverige minskade.

Jag har respekt för att den danska regeringen förstärker gränskontrollen i syfte att hålla kriminella kort. Vi har samråd med Danmark och EU enligt gängse procedurer. Det är väldigt viktigt att vi samarbetar grannländer emellan och inom EU för att stävja den gränsöverskridande brottsligheten.

Anf. 19 KATJA NYBERG (SD):

Herr talman! Säg mig, Isabella Lövin, vad det är som säger att er politik som gång på gång misslyckas skulle fungera nu? Pannkakan blir inte bättre av att man vänder den två gånger. Ni har en kraftfull retorik, men i verkligheten vrider sig brottslingarna av skratt när de hör om era tafatta försök. Var finns de riktiga, effektiva åtgärderna? Vad har regeringen för plan för att vi ska kunna upprätthålla den interna nordiska mobiliteten? Just nu går det åt motsatt håll.

Anf. 20 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tror att vi är många som uppskattar den interna nordiska mobiliteten, och vi uppskattar det nordiska samarbetet när det gäller bland annat säkerhet och att bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Sverige och Danmark samarbetar, och det gör vi också inom ramen för Norden och EU, och det kommer vi att fortsätta att göra.

Det är viktigt att vi har ett informationsutbyte, och det är också viktigt vad vi gör här hemma för att faktiskt bura in brottslingarna. När det gäller det kan vi se att vi har gjort ett väldigt stort och systematiskt arbete de senaste fem åren.

Prot. 2019/20:32

14 november

Frågestund

Hållbar produktion och konsumtion av textilier

Anf. 21 MAGNUS EK (C):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Isabella Lövin.

I Sverige köper vi i genomsnitt drygt 13 kilo nya kläder och textilier per person och år. Då är inte e-handeln inräknad, och förmodligen är siffran betydligt högre.

Konsumtion och produktion av textilier har en stor påverkan på miljö och klimat. För att minska den påverkan måste vi ställa om till en mer ansvarsfull och hållbar produktion.

I januariavtalet har vi enats om att införa ett producentansvar för textilier. Det är väldigt viktigt. Men en avgörande utmaning är också att lyckas skapa en marknad för återbruk och återvunna material.

Det finns pionjärer på det här området. Man kan nämna Renewcell i Kristianstad och Södra Skogsägarna som har spjutspetsprojekt, men man ser en utmaning i att lyckas skala upp sin verksamhet. Det här är oroande eftersom risken är att vi inte lyckas skapa den här marknaden eller att verksamheten flyttas till andra länder, till exempel Tyskland.

Min fråga till statsrådet är därför: Vad avser regeringen att göra för att stärka förutsättningarna för de här spjutspetsprojekten och företagen som bidrar till att skapa en mer hållbar produktion och konsumtion?

Anf. 22 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Magnus Ek, för en viktig fråga!

Textilier är en av de produkter i världen som skapar störst miljöproblem och påverkar klimatet mest, inte minst genom odling av bomull och den frisättning av växthusgaser som sker i samband med det. Därför måste vi bli mycket bättre på att återvinna textilier och ha nya hållbara textila material.

I januariavtalet är vi överens om att införa ett producentansvar för textilier. Det vill säga att producenterna ska ha ett ansvar för att återvinna på precis samma sätt som för papper, plast, glas och andra avfallsfraktioner. Man måste kunna samla in och se till att det blir en bra marknad för dem som vill satsa på textilier som är återvunna.

Jag vill också nämna att vi stöder Finland i att ha en EU-strategi för cirkulär ekonomi, och vi trycker särskilt på att textilier ska in i den cirkulära ekonomin.

Anf. 23 MAGNUS EK (C):

Herr talman! Allt det här välkomnar jag. Det som jag riktar in mig på i frågan är om statsrådet ser att det finns något mer vi kan göra för att stärka de företag som lyckas skapa marknader när vi har samlat in textilierna. Vi är överens om det, och det finns initiativ som är på gång för att vi ska lyckas samla in textilmaterial för återvinning eller återbruk.

Det är klart att vi vill återbruka så mycket som möjligt. Men en del måste också återvinnas och bli nya textilier. Det måste kunna gå ut på en ny marknad, och det måste gå att få ekonomi i det.

Anf. 24 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Ja, det måste bli ett slut på det köp-och-släng-samhälle som vi har utvecklat. Vi behöver verkligen se till att få igång de cirkulära materialflödena.

Man kan använda ekonomiska incitament. Det är också något som partierna i januariavtalet gemensamt diskuterar. Hur ska vi genomföra en cirkulär ekonomi och strategi som riktar sig till Sverige? Vi jobbar med det också på EU-nivå, så att man ska kunna få tillräckliga flöden för att återvinna såväl plast som textilier och andra material. En del av det hamnar i dag på tippen eller bränns. Det är inte hållbart.

Flytten av Internationella biblioteket

Anf. 25 VASILIKI TSOUPLAKI (V):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Matilda Ernkrans om flytten av Internationella biblioteket här i Stockholm och det nationella uppdrag som man har genom Kungliga biblioteket, KB.

Sedan den 2 november är Internationella biblioteket stängt för flytt, och inga beställningar av medier kan göras förrän i januari. Kritiken mot den grönblåa majoritet som har fattat beslutet om att dela upp verksamheten och minska antalet anställda har varit omfattande.

Personalstyrkan hade när den var som störst kunskap i 20 språk och besitter en spetskunskap inom världslitteraturen som inget annat bibliotek kan matcha. Inom sin specialisering har man kunnat hitta böcker från länder där det knappt finns fungerande bokutgivning och på språk som varit förbjudna i delar av världen. Bibliotekarierna har kunnat hjälpa besökare på plats och har försett hela landet med litteratur och andra medier utifrån det uppdrag man har fått från KB.

Min och många andras bedömning är att det nya upplägget med två olika platser och färre specialiserade bibliotekarier kommer att innebära en försämring. Min fråga till statsrådet är därför: Hur ser hon på att Stockholms stad gör den här förändringen? Och hur ska statsrådet säkerställa att den nya verksamheten kan erbjuda folkbibliotek och dess låntagare samma högkvalitativa utbud som Internationella biblioteket har erbjudit?

Anf. 26 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Tack för frågan, Vasiliki Tsouplaki!

Det är en viktig fråga. Men beslut som man har fattat lokalt måste man också ta ansvar för lokalt. Det som jag har försäkrat mig om är att Kungliga biblioteket har fått försäkringar om och avser att se till att det man har beställt och fått löfte om när det gäller hur Internationella biblioteket ska arrangeras också fullföljs.

Jag har försäkrat mig om att Kungliga biblioteket vet vad Internationella biblioteket ska leverera och vilka uppgörelser som har gjorts med den lokala nivån. Sedan måste den lokala nivån ta ansvar för sina beslut.

Anf. 27 VASILIKI TSOUPLAKI (V):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

En stor del av det här är såklart en lokal fråga för Stockholm. Men jag är inte riktigt lugnad när det gäller hur den bantade verksamhet som kommer att finnas på Liljeholmen ska kunna leva upp till det nationella uppdraget med samma kvalitet som tidigare. IB har förvaltat en bokskatt på runt 200 000 titlar på över 100 språk. Denna har delvis byggts upp med nationella medel.

Min följdfråga blir: Är statsrådet Ernkrans beredd att agera om det visar sig att den nya organisationen i Stockholm innebär försämrad service för resten av landet?

Anf. 28 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Tack, ledamoten!

De beslut som fattas lokalt måste man som sagt ta ansvar för lokalt. Jag har försäkrat mig om att Kungliga biblioteket känner en trygghet. De är också nogga med och har varit tydliga gentemot den lokala nivån vilket uppdrag som KB har avtalat om och hur man ska leva upp till det nationella uppdraget.

Det är där vi är just nu.

Lagförslag om tillträdesförbud

Anf. 29 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Vi har en helt unik situation i Sverige med 200 skjutningar och närmare 200 sprängningar hittills i år. Det finns givetvis mycket att fråga regeringen om avseende det, inte minst vad gäller Miljöpartiets deltagande i regeringen. Från utsidan framstår det ofta som att man lägger in vetokortet i fråga efter fråga och därmed har bromsat rättspolitikerna i flera år.

Min fråga gäller dock otryggheten på ett annat sätt. Den gäller otryggheten i butiker, i simhallar och på bibliotek. I januari i år kom nämligen en utredning om att införa tillträdesförbud. Remissinstanserna kom med sina synpunkter för ett halvår sedan. Svensk Handel har efterlyst det här i flera år.

Kristdemokraternas uppfattning är att det är en viktig fråga. Ingen ska behöva vara orolig för att utsättas för övergrepp i en simhall. Det måste också bli ordning och reda på biblioteken där det i dag tyvärr går åt fel håll.

Varför har regeringen ännu inte lagt fram ett förslag? Det har gått ett halvår sedan remissinstanserna lämnade sina synpunkter.

Anf. 30 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Andreas Carlson, för frågan!

Eftersom ledamoten inledde med en svepande anklagelse mot det parti som jag leder vill jag passa på att invända att vi under den här mandatperioden och den förra har skärpt straffen för mer än 50 olika förseelser och brott. Vi har också infört nya brott. Miljöpartiet har varit delaktigt i de besluten samt framfört flera olika synpunkter på för vad man bör skärpa straffen, bland annat rekrytering av minderåriga till brottslig verksamhet.

I fråga om en exakt tidtabell för när olika lagförslag för det ledamoten frågar om kommer att läggas fram får jag hänvisa till min kollega justitiedepartementets minister Morgan Johansson.

Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Min generella oro gäller inte så mycket de frågor och förslag som har lagts fram utan de förslag som inte har lagts fram och som har bromsats. Men nu gäller den specifika frågan tillträdesförbudet.

Svensk handel lägger 11 miljarder om året på säkerhetskostnader. Det är en halv polisbudget. Det stjäls; förra året stals det för 6,8 miljarder i butikerna. Det här är en mycket angelägen fråga.

Det är klart oroväckande att det inte har nått vice statsministern när förslag ska läggas fram. Det borgar för vidare förskjutningar. Det skulle vara oerhört allvarligt. Situationen är mycket allvarlig här och nu.

Anf. 32 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag vill återigen invända mot ledamotens beskrivning. Jag vet inte vilka förslag han hänvisar till. Faktum är att Miljöpartiet verkligen vill se att vi i det här landet har både rättssäkerhet och effektiv bekämpning av brott.

Det är inte alltid skärpning av straff som leder till minskad brottslighet. Vi behöver också jobba med att ungdomar inte ska komma in i brottslighet och med ytterligare säkerhetsåtgärder i samhället.

Kvaliteten på svensk forskning

Anf. 33 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Matilda Ernkrans. När man är ute och tittar på den fina forskningspolitiken och forskningsmöjligheterna runt om i landet blir man som svensk politiker stolt att vi i Sverige i internationell jämförelse har väldigt många som forskar och är aktiva inom akademien på hög nivå med tanke på vårt invånarantal. Vi är också väldigt produktiva när det gäller olika vetenskapliga publikationer och artiklar. När man sedan borrar lite grann på djupet och granskar kvalitetsmått och det kvalitativa ser man dock att Sverige halkar efter och inte klarar den tuffa konkurrensen från inte minst Asien.

När vi nu diskuterar forskningspropositioner och andra aktuella frågor undrar jag vilka initiativ statsrådet tänker ta för att också öka kvalitetskulturen och kvaliteten inom forskningspolitiken i Sverige.

Anf. 34 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Tack för frågan, Roger Haddad! Vi är mitt inne i en stor process och dialog med inte minst alla engagerade inom näringsliv, forskningsråd, lärosäten och andra enskilda aktörer om hur vi ska forma framtidens forskningspolitik. Vi har precis fått in över 200 svar – nästan 300 inspel – om hur vi ska hantera den framtida forskningspolitiken. Jag tycker att vi måste ha respekt för det arbete som görs så att vi kan göra noggranna analyser om hur vi ska ta oss vidare framåt.

Det är också viktigt att hitta en bra dialog här i Sveriges riksdag. Det gäller inte minst mellan Liberalerna, regeringen och Centerpartiet, som ju

har ett budgetsamarbete. Detta är såklart viktiga saker som Sverige ska fortsätta att investera i så att vi har forskning av god kvalitet i hela vårt land.

Prot. 2019/20:32
14 november

Frågestund

Anf. 35 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! När man tittar på rapporten från Vetenskapsrådet, vår expertmyndighet, ser man att åtgärder för ökad kvalitet och en bättre kvalitetskultur efterfrågas. Detta är ingen budgetfråga. Jag noterar att processen kring forskningspropositionen har karaktären av vilka områden man vill prioritera och vilka medel man skulle vilja se. Min fråga handlar också om Styr- och resursutredningen vars betänkande snart har legat i ett år på Utbildningsdepartementet. I den är fokuset bland annat på kvalitet. När kommer den konkret tillbaka?

Anf. 36 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Att vi har hanterat Styr- och resursutredningens förslag i ett år är nog en sanning med modifikation. Den utredningen fick jag ta emot i början av detta år. Den hade genomgått en väldigt stor process med stort engagemang från många delar av lärosätena. Vi har analyserat den, och i dag vet vi ungefär hur förslagen ser ut. En del av detta kommer vi att hantera i den forskningspolitiska propositionen, hoppas jag. Annat kanske vi kan ta i andra delar. Sådant får vi återkomma om.

Satsningar på totalförsvaret

Anf. 37 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Med de allvarliga händelser som sker i vårt land och inte minst i den del av landet som jag kommer ifrån är det lätt att ibland känna oro inför framtiden. Kanske känner man även ett visst mått av uppgivenhet. Dessa allvarliga händelser dominerar såklart samhällsdebatten och även arbetet i Sveriges riksdag, för sådan är politikens natur. Den bygger på konflikt och debatt. Men politikens natur bygger också på förmågan att ta ansvar och att skapa framtidstro. I kontrast till dessa händelser finns det anledning att också fundera över områden där vi tillför resurser och där det finns en entusiasm för att politiken levererar.

När jag i mitt arbete som försvarspolitiker möter anställda vid Försvarsmakten, berörda myndigheter och medlemmar i frivilligorganisationer märker jag framtidstron. Jag märker att politiken konsekvent och kraftfullt satsar. Därför vill jag ställa en fråga till försvarsministern om hur han ser på de satsningar som sedan 2014 tillförts totalförsvaret.

Anf. 38 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! 33 miljarder under perioden 2016–2020 är en nivåökning med 14 miljarder. Överenskommelsen mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna innebär en satsning på 25 miljarder åren 2021–2025. Totalt är det ungefär 75 miljarder som tillförs under perioden. Detta är mycket stora belopp. Det lägger en bra plattform för en kommande diskussion nästa år inför en försvarsproposition som ska garantera en militär förmågeökning under nästkommande försvarsperiod, åren 2021–2025.

Vi kommer att få Försvarmaktens analys av Förvarsberedningens förslag i morgon. Jag har också kallat samtliga partier i Förvarsberedningen till ett informationstillfälle på måndag. Därefter börjar processen mot en proposition.

Anf. 39 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag konstaterar att 33 miljarder har tillförts till Försvarmakten under den senaste mandatperioden för att stärka hela totalförsvaret, både militärt och civilt. Det har slutits en uppgörelse i Sveriges riksdag mellan fyra partier: Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Liberalerna och Centerpartiet. Där vill man nu ta sig an ytterligare satsningar på det framtida totalförsvaret. Hur ser försvarsministern på de kommande åren?

Anf. 40 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag ser att det finns en bra grundförutsättning för att få fram en proposition som garanterar en militär förmågeökning även fram till 2025. Jag ser också att den plattform som vi har i Förvarsberedningens förslag kan utgöra en mycket bra grund för att föra dessa diskussioner. Det finns därmed också goda förutsättningar för en bred politisk överenskommelse.

Processen kommer att börja inom kort, och propositionen är beräknad till nästkommande år.

Globalt mål om hållbara städer och samhällen

Anf. 41 EMMA HULT (MP):

Herr talman! Vår tids största utmaning är klimatförändringarna. Jag vill därför ställa min fråga till miljö- och klimatminister Isabella Lövin.

Det globala hållbarhetsmålet nr 11, Hållbara städer och samhällen, är ett mål som jag i min roll som ordförande i riksdagens civilutskott, men också personligen brinner väldigt mycket för. Målet innebär att göra städer och samhällen inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Min fråga till statsrådet är: Hur jobbar regeringen för att Sverige ska nå mål nr 11, Hållbara städer och samhällen?

Anf. 42 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Emma Hult, för en väldigt viktig fråga! Det förhåller sig nämligen så att en mycket stor del av jordens befolkning bor i städer. Utvecklingen är att fler och fler flyttar in till städer och inte minst till stora megastäder, som kan ha en befolkning som är större än hela Sveriges befolkning. Därför är det väldigt viktigt att vi jobbar med hållbar stadsutveckling, också med koncept som vi kan exportera.

Detta gör Sverige. Med utgångspunkt i Agenda 2030 och mål nr 11 har vi en investeringsplattform för smarta städer, Smart City Sweden. Under förra mandatperioden införde vi ett stöd, kallat stadsmiljöavtal, i vilket vi delfinansierar hållbar infrastruktur. Man kan bygga bostäder som har bra kollektivtrafik, bra möjligheter för barn och en säker miljö med grönska. Detta är oerhört viktigt när vi kommer att se mer extrema väderhändelser. Titta på Venedig nu med översvämningarna där! Vi behöver stadsgrönska för att kunna absorbera regn men också för att kyla våra städer.

Anf. 43 EMMA HULT (MP):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är nu vi bygger framtidens samhälle. Jag hoppas att vi alla kommer att jobba för att bygga det så hållbart vi kan. Isabella Lövin hann bara inleda med att tala om de delar som handlar om hur klimatförändringarna kommer att påverka de städer och samhällen som vi har. Min fråga handlade också om det finns fler exempel där vi i Sverige skulle kunna exportera lösningar. Stadsmiljöavtal är ju en del, men finns det andra exempel på lösningar som vi lätt skulle kunna exportera och också hjälpa andra länder med?

Anf. 44 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Ja, genom FN-organet UN-Habitat driver Sverige dessa frågor. Vi har inför budgetpropositionen 2020 också aviserat 50 miljoner kronor för att jobba med gröna och trygga samhällen. Detta är oerhört viktiga strategier som vi omedelbart behöver se till att kunna förmedla och dela med oss av om vi ska klara av ett klimat med mer extrema väderhändelser.

Statsgrönska kan kyla ned städer, men den kan också minska risken för extrema översvämningar när klimatet drabbar oss i form av ökad nederbörd.

Införandet av en Magnitskijlag

Anf. 45 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Jag vänder mig till minister Hans Dahlgren, även om det tidigare meningsutbytet med försvarsministern väckte oerhört många frågor om det ekonomiska akrobatricket, något vi får återkomma till efter att morgondagens redovisning kommit från myndigheterna.

Herr talman! Den 16 november 2009 dog Sergej Magnitskij i sin fångcell i Moskva, dödad av regimen. Sedan dess har det i årtal pågått ett arbete världen över, både i Europa och i USA, för att införa så kallade Magnitskijlagar i syfte att jaga de människor som dödar och attackerar människor och begår brott mot mänskliga rättigheter.

I Europa finns kanske förutsättningar för en Magnitskijlag. Hur ställer sig regeringen till det? Om man inte kan nå en EU-överenskommelse, skulle Sverige vara berett att tillsammans med likasinnade länder leta efter förutsättningar för en Magnitskijlag?

Anf. 46 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr talman! Jag tackar Hans Wallmark för frågan.

Detta är en fråga som handlar om vad man kan använda för instrument för att komma åt situationer med grova förbrytelser mot grundläggande mänskliga rättigheter, som förstås innefattar rätten till liv, vilket det handlar om i Magnitskijfallet. Det är en angelägen fråga. Sverige är intresserat av att arbeta med det här. Vi har ett samarbete med andra länder i Europeiska unionen för att hitta en gemensam ordning för detta. Att vi jobbar tillsammans med våra europeiska partner tror vi är det bästa sättet att få en effektiv ordning.

Rätten till en patientsäker och tillgänglig vård

Anf. 47 CLARA ARANDA (SD):

Herr talman! Jag avser att ställa min fråga till statsrådet Isabella Lövin. 18 av 20 regioner har stora ekonomiska svårigheter och kommer att gå med underskott inom hälso- och sjukvårdsområdet i år. Förra veckan varslade Karolinska universitetssjukhuset 250 läkare och 350 undersköterskor – detta i en tid när vi redan brottas med brist på vårdplatser och ett samtidigt ökat vårdbehov. Den här typen av besparingar kommer givetvis att få allvarliga konsekvenser för patientsäkerheten och försämra tillgängligheten till vården ytterligare. Välfärdsservicen i vårt land försämras hastigt, och det är inget annat än resultatet av en ansvarslös politik som länge har förts på nationell nivå och som landets regioner nu måste hantera med alla tänkbara medel.

Jag vill därför fråga statsrådet vilka akuta åtgärder regeringen avser att vidta för att säkra rätten till en patientsäker och tillgänglig vård i samtliga regioner.

Anf. 48 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar Clara Aranda för frågan. Det är naturligtvis en väldigt viktig fråga. Jag ser med stor oro på alla de varsel som lagts på Karolinska sjukhuset.

Regeringen jobbar väldigt aktivt för att korta köerna till sjukvården, bland annat genom en satsning på 1 280 000 000 kronor för 2020. Vi föreslår ändringar i kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting, så att man ska kunna föra över mer medel till de mest behövande landstingen och kommunerna. Vi kan konstatera att det är många landsting och kommuner som i dag går med underskott efter ett antal år med väldigt god ekonomi. Det är någonting som vi behöver hantera. Det är också viktigt att vi vid en förändrad demografisk utveckling med allt fler äldre kan tillse att vi har tillräckligt med resurser för att ta hand om dem som har behov. Alla ska tas om hand.

Förstärkning av militär förmåga på Gotland

Anf. 49 LARS THOMSSON (C):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Peter Hultqvist.

Återmilitariseringen av Gotland har varit en prioriterad fråga för Centerpartiet och alla andra partier. Vi har varit helt överens. Man kan så här långt konstatera att det är en väldigt stor framgång. Det har byggts ett nytt rationellt regemente, det första på väldigt många år. Rekryteringen av officerare har gått väldigt bra. Acceptansen är stor bland gotlänningarna. Jag konstaterar också att Försvarsberedningen är enig om att fortsätta satsa på Gotland.

I morgon – en viktig dag – ska Försvarsmakten komma med sin bedömning av vad som ligger i korten. Jag vill ställa frågan till försvarsminister Peter Hultqvist: Vilka kommande förmågeförstärkningar ser statsrådet behövs på Gotland under kommande försvarsperiod?

Anf. 50 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Som jag tidigare har sagt är Gotland ett av de områden som bör prioriteras i ett kommande försvarsbeslut. Vilka förmågeförstärkningar som det exakt ska handla om får vi återkomma till när processen mot en proposition har fått genomföras. Det är i dag för tidigt att redovisa den typen av uppfattningar.

Gotland har ett utomordentligt strategiskt läge mitt i Östersjön. Det som sker på Gotland påverkar såväl Baltikum och Finland som det svenska fastlandet. Jag ser framför mig att det kommer att ske ytterligare investeringar på Gotland. Jag hoppas att vi ska kunna ha en bred enighet om det i Sveriges riksdag.

Uppköp av osäkra utsläppskrediter

Anf. 51 JENS HOLM (V):

Herr talman! Dagens Nyheter har i flera artiklar granskat Sveriges uppköp av billiga och osäkra utsläppskrediter. Krediterna må vara billiga, men klimatnyttan är låg eller ingen alls. Energimyndighetens uppköp av spisar och trädplanteringar i Uganda granskas specifikt. I Uganda har exempelvis tusentals familjer tvångsfördrivits på grund av Energimyndighetens trädplanteringar. Man talar om luftslott och klimatkolonialism.

Med anledning av detta vill jag fråga miljö- och klimatministern vilka slutsatser hon drar av dessa granskningar. Jag vill också fråga ministern om hon tänker se till att fortsatta uppköp av osäkra utsläppskrediter stoppas för att uppnå våra svenska klimatmål samt om hon tänker verka för att dessa två specifika fall, där Energimyndigheten har varit involverad, ska utredas.

Anf. 52 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Frågan om huruvida man kan köpa utsläppsminskningar i ett annat land har varit aktuell väldigt länge. Sedan klimatförhandlingarna startade och man antog det så kallade Kyotoprotokollet har det funnits mekanismer som kallas för clean development mechanisms. Jag tycker personligen att det är ett slags avlatsbrev för oss rika – vi köper utsläppsminskningar någon annanstans – om det inte är så att det vi gör verkligen hjälper utvecklingen i det landet, vilket vi inte ska utesluta att CDM-mekanismerna faktiskt gör. Vi har sett en rejäl skärpning i hur man kontrollerar att de ger additionella utsläppsminskningar.

Det finns inga ursäkter för folkfördrivning eller annat. Vi har en kontinuerlig kontroll och revision på FN-nivå och förstås även från Sverige. Man ska se till att man lever upp till de här kriterierna. För mig blir uppdraget att se till att man uppfyller kriterierna i enlighet med § 6 i Parisavtalet.

EU:s sociala pelare

Anf. 53 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till EU-ministern.

Jag har många gånger tagit upp den sociala pelare som finns i EU och som egentligen var avsedd för eurozonen men som statsministern valde att

skriva under och gå in i. Den var frivillig. Nu ser vi konsekvenserna. Vi kommer att få minimilöner. Vi kommer också att få problem att hålla nere EU-budgeten. Det står i den sociala pelaren att EU-fonderna ska finansiera olika reformer i den sociala pelaren. Hur ska EU-ministern se till att vi inte riskerar att öka vår EU-budget? Vi från Kristdemokraterna har varit tydliga med att det inte får bli mer än 1 procent av bni.

Jag skulle också vilja höra om EU-ministern möjligtvis skulle kunna ordna någon typ av opt-out, som Storbritannien och Danmark har på olika områden, framför allt när det gäller arbetsmarknaden.

Vi har fått löften om att vi inte ska behöva delta i olika program på arbetsmarknadsområdet. Hur ser EU-ministern att vi ska kunna hålla oss utanför minimilöner?

Anf. 54 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr talman! Tack, Désirée Pethrus, för frågan!

Vi kommer inte att automatiskt få några minimilöner i Sverige. Vi kommer att arbeta för att den ordning och de förslag som eventuellt ska komma från kommissionen blir utformade på ett sådant sätt att vi bevarar den svenska och den nordiska modellen i vårt eget land.

Vi har många kontakter redan nu med den inkommande kommissionären för dessa frågor. Vi har också haft kontakter tillsammans med våra likasinnade med den inkommande ordföranden i kommissionen. Vi har goda förhoppningar om att det ska lösa sig på ett sätt som respekterar varje lands nationella ordning inklusive den som vi har i vårt eget land.

Min slutsats av det är att vi heller inte behöver befara några andra besvärligheter som gör att vi skulle begära en opt-out. Hela statsministerns deklaration i går inför denna kammare handlade om att vi är med i den europeiska gemenskapen fullt ut, med vissa undantag förstås när det gäller eurosamarbetet och så.

Breddad rekrytering till högre studier

Anf. 55 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till statsrådet Matilda Ernkrans.

Att jag med min klassbakgrund valde att studera vidare efter gymnasiet var inte en självklarhet. Det är inte bara sociala faktorer som påverkar övergången utan det finns även problem när det kommer till geografiska avstånd men också skillnader mellan kön.

Trots att universitet och högskolor sedan länge har haft uppdraget att arbeta för och främja breddad rekrytering är det fortfarande dubbelt så vanligt att de som har högskoleutbildade föräldrar eller är kvinnor väljer att studera vidare framför män.

Min fråga är därför: Vad avser statsrådet att göra inom detta område för att få flera att välja högre studier?

Anf. 56 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan! Detta är verkligen någonting som jag känner att vi behöver göra mer av.

Lärosätena har länge haft det här uppdraget. Det är så självklart att det inte bara kan vara akademikernas barn som går på våra högskolor. Det ska

också vara byggnadsarbetarens dotter likaväl som tjänstemannens son eller den unge mannen från landsorten som kliver in på högre utbildning.

Om man inte tycker att klass, kön eller geografi är viktigt för att fler ska få tillgång till högre utbildning är bara det att vi har stora kompetensbrister ett skäl. Vi behöver fler som kliver in på högskolan för att utbilda sig till sjuksköterska, lärare eller vad det nu kan vara. Vi behöver verkligen göra någonting åt det här.

Universitetskanslersämbetet har nu fått ett tematiskt uppdrag från regeringen. Under ungefär ett år ska man granska lärosätenas arbete med detta för att sätta en ännu större fart och en ännu större press på att vi ska kunna komma längre. Det ser jag fram emot.

(Applåder)

Hotet om orderbrist på Saab Kockums

Anf. 57 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Min fråga går till försvarsminister Peter Hultqvist.

Vid Saab Kockums varv i Karlskrona produceras ytstridsfartyg och ubåtar till den svenska marinen. Trots att Saab Kockums de senaste åren gått på högvarv med både halvtidsmodifiering och nyproduktion av ubåtar hotas nu verksamheten av orderbrist. Behovet av nya beställningar framför allt från nästa år är stort. Annars blir det svårt att behålla dagens verksamhet.

Saab Kockums besitter unika kompetenser inom ubåtskonstruktion och kompositproduktion för ytstridsfartyg av klassen Visby. Väsentliga nationella säkerhetsintressen är ett uttryck som försvarsministern i princip själv har myntat. Marinen har dessutom tydligt uttryckt det stora behovet av utvecklingen av nästa generation ytstridsfartyg.

Alliansregeringen agerade genom extraordinära åtgärder för att upprätthålla kompetensen och beläggningen under sin regeringsperiod. Hur ämnar försvarsministern agera med anledning av den aviserade orderbristen?

Anf. 58 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Agerandet i samband med övertagandet av varvet i Karlskrona från Saabs sida hade en bred politisk förankring. Jag känner väl till hur hela den uppbyggnaden och aktiviteten genomfördes, och de var fullständigt nödvändiga.

Ubåtskompetensen har en lång tradition i Sverige och är väldigt viktig för Sverige. Den ubåtoperativa förmågan i Östersjön har väsentlig bäring på svensk försvarsförmåga. Det som produceras inom ramen för svensk ubåtsproduktion är specialdesignat för Östersjöns vatten och förhållanden.

Jag är väl informerad om situationen när det gäller Kockums, Saab och de långsiktiga frågorna. Det är någonting som måste hanteras i förhållande till den försvarsproposition som nu ska iordningställas och säkerligen kommer att diskuteras i de överläggningar som kommer att vara mellan de politiska partierna. Tack för frågan!

Anf. 59 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till Matilda Ernkrans.

Utbildning är på många sätt lösningen på både arbetslösheten och arbetskraftsbristen. Vi kan se att om man har gymnasie- eller högskoleutbildning har man mycket större chans att få jobb. Det är också inom den gruppen som arbetsmarknaden skriker efter utbildade människor. En del av bristyrkena kräver högskoleutbildning. Det gäller till exempel inom barnomsorg, förskolan, äldreomsorg, sjukvård och skolan.

Min fråga till regeringen är: Hur jobbar regeringen för att se till att det finns tillräckligt många utbildningsplatser inom de områden som är bristyrken? Hur ser vi till att tillräckligt många söker till utbildningarna och helst också fullföljer dem?

Anf. 60 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Tack för frågan!

Också detta är en väldigt viktig fråga. Ett av de riktigt stora uppdragen vi har är att se till att vi dimensionerar högre utbildning så att den i större utsträckning möter det som är arbetsmarknadens behov.

Vi gör en hel del. Vi lägger ut utbildningsplatser på olika lärosäten. Vi har prioriterat utbildningsinsatser när det gäller lärare, sjuksköterskor, läkare och ingenjörer. Det är stora breda yrkesgrupper som vi vet behövs.

Vi gör också insatser för lärosätena med att ge en extra budgetstimulans till att höja kvaliteten på utbildningarna. Inte minst gäller det möjligheterna att få mer lärarledd tid. Det är ett sätt inte minst i våra lärarutbildningar som vi tror gör att fler kan klara lärarutbildningarna när de kommer in.

Det här är någonting som vi måste jobba ännu mer intensivt med.

Konsekvenserna av gymnasielagen för kommunerna

Anf. 61 LARS PÜSS (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Isabella Lövin.

Den 1 februari nästa år har Migrationsverket beslutat att slänga ut 70 gymnasielagsungdomar på gatan i Halmstad. Inför det beslutet lovade Migrationsverket att se på konsekvenserna för de enskilda ungdomarna och för Halmstads kommun.

Frågan är alltså om det finns möjlighet att på tre månader skaffa fram 70 bostäder för ungdomar utan någon som helst förankring i Halmstad. När inte ens ungdomar med goda förutsättningar kan skaffa sig en lägenhet är svaret på den frågan enkel. Det är helt enkelt omöjligt. Men den frågan ställdes aldrig till kommunen trots att man lovat att göra just detta.

Konsekvenserna av det är uppenbara. Hela kostnaden och hela ansvaret kommer att hamna i kommunens knä. Min fråga till regeringen är därför: Är det verkligen en enskild kommun som ska ta hela ansvaret både för ekonomin och för att skaffa bostäder och inte staten?

Anf. 62 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Sverige har tagit ett väldigt stort ansvar för många som har flytt från krig och konflikter. Vi har tagit emot dem och måste naturligtvis se till att de får de bästa förutsättningarna för att kunna bidra till vårt samhälle.

Självklart ska kommunerna få tillräcklig ersättning för de kostnader som de har. I budgeten för 2020 tillskjuter vi 5 miljarder i generella tillskott till kommuner och landsting, och 500 miljoner går till särskilt socioekonomiskt utsatta områden. Vi ger ytterligare 80 miljoner till kommuner som har tagit emot många nyanlända.

På längre sikt är vi övertygade om att ungdomar som är etablerade i en kommun kommer att bli en ekonomisk tillgång för den kommunen. Men staten bidrar på många sätt för att underlätta för kommunerna. Naturligtvis ligger en stor del av ansvaret hos kommunen men staten hjälper också till.

Förhandlingarna om EU:s långtidsbudget

Anf. 63 PIA NILSSON (S):

Herr talman! EU:s långtidsbudget är en högst aktuell fråga som vi noga följer. Det råder ingen tvekan om att medlemsländerna står långt ifrån varandra.

Många är de länder som vill se en ökad budget med mer utgifter och större åtaganden. Dessutom höjs röster för att de rabatter som några större nettobetalarare, till exempel Sverige, har haft ska försvinna. Här hemma oroas många över om vår EU-avgift väsentligt kommer att öka. Sveriges linje är att vi inte vill se en kraftigt ökad avgift som överstiger 1 procent av bruttonationalinkomsten. Jag är övertygad om att regeringen driver den linjen tydligt i förhandlingarna, och jag vet att Sverige har stöd även av andra medlemsländer.

Därför undrar jag om statsrådet Hans Dahlgren skulle kunna ge en kort lägesbild av hur det går i förhandlingarna om EU:s långtidsbudget.

Anf. 64 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr talman! Tack, Pia Nilsson, för frågan! Om man ska redovisa förhandlingsläget på en minut får man tala fort. Men jag kan säga att motsättningarna mellan medlemsstaterna i unionen i denna fråga har blivit tydligare nu under hösten. Jag tror inte att någon egentligen tror att det blir möjligt att – som vi hade föresatt oss ett tag – före årets slut komma till ett avslut. Det verkar inte ligga i korten.

Vi har en stark grupp länder som slår vakt om jordbrukspolitiken och som till och med vill öka på det som kommissionen har föreslagit. Vi hade för någon vecka sedan ett möte med sammanhållningspolitikens vänner i Prag, som kräver mer pengar till strukturfonderna. Vi har en grupp länder som tycker illa om det här med rabatter, som bland andra Sverige har nytta av.

Vi själva argumenterar mycket hårt för att vi måste rätta mun efter matsäcken. Det måste vara en budget som inte går över 1 procent av bruttonationalinkomsten, och vi måste få behålla de rabatter som vi behöver av rättviseskäl.

Detta gör vi för att vi vill hålla nere den svenska avgiften, och det gör vi på mandat av Sveriges riksdag.

Stängningen av Gävle flygplats

Anf. 65 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsministern rörande Gävle flygplats.

Försvarsmakten har kommit in med ett sent yttrande till Gävle kommun. Gävle kommun tänker stänga Gävle flygplats den sista december. Försvarsmakten har lagt fram en skarp skrivelse där man motsätter sig att Rörbergs flygplats görs obrukbar.

Man skriver att flygplatsen på grund av sitt geografiska läge, sin infrastruktur och sin kapacitet är en unik resurs för de förband som använder den. Det finns inga alternativa flygplatser som kan ersätta Rörbergs flygplats funktion. Det är därför ur ett militärregionalt perspektiv angeläget att bibehålla möjligheten att använda Rörbergs flygplats. Försvarsmakten avslutar med att konstatera att om kommunen skulle stänga flygplatsen blir det en negativ påverkan på Försvarsmaktens operativa förmåga.

Jag skulle vilja veta hur försvarsministern ser på att kommunen planerar att stänga denna viktiga flygplats.

Anf. 66 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag är inte den som ska gå in och recensera kommunala beslut. Det jag kan säga utifrån Beckmans information är att jag ska se till att ta del av den information som finns i ärendet och som är officiellt publicerad. Jag ska ta det initiativet med anledning av frågeställningen och se vad det är man skriver i skrivelserna.

Man kan ha många synpunkter på hur olika flygplatser i Sverige ska kunna användas från Försvarsmaktens sida. Civila flygplatser kan användas i en krissituation när det gäller spridning av olika typer av resurser inom ramen för Försvarsmakten. De kan på det sättet vara en viktig operativ tillgång.

Men jag ska som sagt informera mig djupare om Gävlefallet.

Prioriteringsreglerna i kollektivtrafiken

Anf. 67 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Herr talman! Vi ser i dag att allt fler arbetstillfällen samlas i och omkring våra storstäder samtidigt som vi saknar bostäder just där. Med en fungerande kollektivtrafik skulle områden inom rimliga pendlingsavstånd lätta på bostadstrycket. Tyvärr fungerar inte det här i dag.

Ett av problemen med att få robusthet och en attraktiv tidtabell är att vi har prioriteringsregler med kriterier för hur tåglägen tilldelas som viktar olika resor med spårbunden trafik mot varandra. Med dagens kriterier är det så olyckligt att ett knökfullt pendeltåg med studie- och arbetspendlare väger fjäderlätt mot ett långväga tåg med långt färre passagerare.

Om vi hade kunnat skriva om direktiven till prioriteringsreglerna så att korta arbetsresor däremot ges prioritet hade vi snabbt kunnat hitta en konkret lösning på bostadsbristen i storstäderna.

Min fråga med anledning av detta är: Inser regeringen problemet med prioriteringsreglerna, och är ni i så fall villiga att arbeta för en förändring av dessa?

Anf. 68 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Ann-Sofie Lifvenhage, för en viktig fråga! Bostadsbyggandet, bostadsförsörjningen, kollektivtrafiken och möjligheterna att färdas på ett hållbart sätt är prioriterade frågor för regeringen.

Jag kan konstatera att sedan regeringen tillträdde 2014, förra mandatperioden, har vi ett rekordstort byggande, bland annat till följd av det investeringsstöd som vi har infört. Vi har också en historiskt stor satsning på järnvägen och järnvägsunderhåll. Jag tänker inte minst på den nyhet som kom i dag om att vi tydliggör ansvaret för underhåll av järnvägen.

Den specifika fråga som ledamoten ställer om prioritering av olika pendlingsfärdmedel är någonting som min kollega infrastrukturministern bör titta på och som han säkert också tittar på. Vi är av åsikten att kollektivtrafiken är det viktigaste om vi ska ha hållbara städer och klara klimatmålen.

Livsmedelsforskningens roll

Anf. 69 MALIN LARSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till ministern för högre utbildning och forskning, Matilda Ernkrans.

Jag vill börja med att säga att jag verkligen uppskattar ministerns engagemang för att Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. Sverige rankas som ett av Europas mest innovativa länder inom sektorer som stål, skog och fordon. Men när det gäller livsmedel rankas vi först på 14:e plats. Här har vi alltså en utvecklingspotential. Forskningen har en jättevägledande roll för att vi ska nå livsmedelsstrategins mål om bland annat en hållbar livsmedelskedja.

Min fråga lyder: Hur tänker ministern kring forskningens roll för att vi ska hitta nya innovationer och utvecklingsmöjligheter inom livsmedelskedjan?

Anf. 70 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Tack, Malin Larsson, för en viktig fråga! Forskningspolitiken är någonting som vi verkligen har satt igång ett arbete med att fortsätta att utveckla. Hösten 2020 hoppas jag att kunna komma tillbaka till kammaren med ett förslag till beslut som jag hoppas att många partier ställer sig bakom.

Detta ska vara en forskningspolitik där Sverige fortsätter att vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. Det är helt enkelt så vi har bestämt oss för att bygga det här landet: mer av kunskap och mer av innovation.

Det gäller också livsmedelsforskningen. Det är klart att om vi ska ställa om till mer hållbarhet måste vi kunna bygga ett starkare samhälle som ger jobb, som ger människor hälsa och som tar till vara det som är våra styrkor. En av våra styrkor är naturligtvis att Sverige är ett duktigt land när det gäller hållbar livsmedelsproduktion.

Exakt hur och på vilket sätt detta ska se ut får vi återkomma med. Processen har bara börjat.

Anf. 71 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Jag tänker på situationen för kvinnor och barn i Afghanistan. Trots att vi har fantastiskt bra personal på plats som är utbildade i resolution 1325 och som även utbildar vidare på plats inom detta ser situationen ganska hemsk ut.

Många kvinnor och barn faller fortfarande offer. Det var över 300 döda barn per halvårskiftet 2019, vilket strider mot egentligen alla mänskliga rättigheter och barnkonventionen.

Jag har därför en fråga till försvarsministern. Mer av samma är inte alltid lösningen. Avser regeringen att göra något ytterligare eller att vidta några ytterligare åtgärder inom Sveriges internationella insats för att öka jämställdheten och förbättra situationen för kvinnor och barn i Afghanistan?

Anf. 72 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Mödradödligheten har gått ned i Afghanistan. Kvinnor har fått en bättre position i samhället i Afghanistan. Det har skett mycket positivt på hälsovårdsområdet i Afghanistan. Den internationella insatsen har över huvud taget haft en bra effekt på det afghanska samhället. Sedan finns det naturligtvis djupa problem med säkerheten, och den har tidvis också blivit försämrad. Just nu är situationen rätt så tillspetsad.

Sveriges riksdag kommer att besluta om att fortsätta vår insats i Afghanistan, som har pågått under många år. Jag tror att det vore rent skadligt om vi skulle dra oss ur.

Sverige har också ett omfattande humanitärt bistånd till Afghanistan. En av punkterna i vårt arbete är att förbättra barns och kvinnors situation. Det arbetet kommer att fortsätta inom den breda humanitära insats som också möjliggörs av den militära insats som genomförs.

Regeringens agerande med anledning av läget i Malmö

Anf. 73 NORIA MANOUCHI (M):

Herr talman! När det inkommit över 11 000 orosanmälningar om barn i Malmö, när vart fjärde barn växer upp i fattigdom och vart femte barn går ut skolan utan gymnasiebehörighet, när det är dubbelt så stor risk att bli skjuten i Malmö som i Stockholm och när det i hela kroppen känns som att någonting i grunden håller på att förändras i samhället, då undrar man: Varför gör regeringen inget särskilt? Varför gör regeringen inget extraordinärt? Varför gör man inte det som krävs och använder sin maktposition för att skapa de jämlika förutsättningar som man så gärna vill prata om?

Vi fick ett brev i går från Malmöpolisen. Det beskriver helvetet man upplever och känner när man kommer till platsen och finner ett barn med skotthål i sig.

Isabella Lövin! Som vice statsminister är du skyldig Malmöborna ett svar, åtminstone en ansats till räddning. Varför gör ni inte mer?

Anf. 74 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Noria Manouchi, för en väldigt viktig fråga, även om jag inte instämmer i att regeringen inte gör något.

Vi ser hur våldet går ned i åldrarna, och det är helt oacceptabelt. Vi behöver arbeta för att barn ska gå i skolan och bygga sig en framtid, inte lämna skolan och förstöra sin och andras framtid genom att gå in i gängkriminalitet.

Polisen har nu inrättat en särskild händelse för att göra tre saker, framför allt i Malmö: få bort de grövst kriminella från gatorna, se till att vapnen försvinner från gatorna och se till att det finns exitstrategier för de unga som är inne i gängkriminalitet så att de kan bygga sig en framtid.

Sedan har regeringen i dag, till exempel, sagt att vi kommer att kunna använda ett slags mellantvång för LVU där man mot föräldrars önskan kan ge ungdomar hjälp när de är på väg in i gängkriminalitet eller utsätts för hedersvåld.

Klimatförändringarnas geopolitiska följder för Arktis

Anf. 75 MARKUS SELIN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsminister Peter Hultqvist angående klimatförändringarnas geopolitiska konsekvenser kring Arktis.

Klimathotet börjar nu till slut klarna för oss alla. Med stigande temperaturer och smältande glaciärer uppstår nya farleder, och det blir ett än starkare fokus på vårt arktiska område.

Mot denna bakgrund är min fråga: Hur resonerar försvarsministern kring klimatförändringarnas möjliga geopolitiska konsekvenser, och då särskilt i Arktis?

Anf. 76 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Klimatförändringarna är ju en realitet och måste åtgärdas på ett brett fält. Den utveckling vi ser i Arktisområdet är en fortsatt investering i militär förmåga på Kolahalvön, att man öppnar olika gamla baser från den sovjetiska tiden, en ökad övningsverksamhet och också en ökad operativ verksamhet i området. Det är klart att vi har en situation där också de säkerhetspolitiska frågorna ställs på sin spets och där det finns ambitioner att på olika sätt markera i det här området.

Klimatförändringarna har alltså en effekt. De kan ju också öppna för att det blir enklare att få intresse för att utnyttja naturtillgångar och liknande, vilket i sin tur också kan slå över på säkerhetspolitiska aspekter. Men vi ser alltså ett ökat säkerhetspolitiskt intresse i området.

En utökad roll för de frivilliga försvarsorganisationerna

Anf. 77 JÖRGEN BERGLUND (M):

Herr talman! Vi ska vara stolta över våra frivilliga försvarsorganisationer – Försvarsutbildarna, Frivilliga flygkåren, Sjövärnskåren med flera – och deras insatser. De fyller en viktig och central roll i både det militära och det civila försvaret. De bidrar dessutom till Sveriges krisberedskap.

I Försvarsberedningens rapport *Motståndskraft* lyfts en utökad roll för de frivilliga försvarsorganisationerna fram, inte minst i den framtida per-

sonalförsörjningen i totalförsvaret, liksom att detta måste ske i dialog med de frivilliga försvarsorganisationerna.

Försvarsberedningen anser att regeringen ska ge Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ett gemensamt uppdrag om översyn av detta. Därför vill jag fråga försvarsministern: Har regeringen givit Försvarsmakten och MSB ett gemensamt uppdrag att göra en sådan översyn tillsammans med de frivilliga försvarsorganisationerna för att stärka totalförsvaret i enlighet med Försvarsberedningens förslag på detta område?

Anf. 78 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Som läget är när det gäller Försvarsberedningens arbete kommer detta att hanteras i de överläggningar som nu kommer att ske mellan de politiska partierna inför en kommande proposition. Det kommer att utgöra grunden för de olika förslag som kommer att läggas fram om hur vi ska förhålla oss till uppdrag, översyner och olika typer av initiativ.

Det finns en bred enighet i Sveriges riksdag om att de frivilliga försvarsorganisationerna har en stor betydelse. Det är också omvittnat i samband med olika typer av krissituationer, exempelvis de bränder som förekom 2018 där det gjordes stora insatser från frivilligorganisationer, både med militär förankring och från den civila sidan. Jag ser detta som en oerhört viktig resurs. Jag besökte också rikshemvärnstinget i Sunne i helgen och fick där ta del av den omfattande och viktiga verksamhet som hemvärdet bedriver som en viktig del av svensk försvarsmakt.

Skatten på husbilar

Anf. 79 SOFIA WESTERGREN (M):

Herr talman! Frågan är till miljö- och klimatministern.

Skatten på husbilar höjs nu kraftigt på grund av det sätt på vilket den nya beräkningsmodellen för utsläpp implementeras i Sverige. Endast Sverige kommer att straffbeskatta husbilar på detta sätt. Det är modellerna i mellansegmentet, de mest populära modellerna, som kommer att få den högsta höjningen på 30 000–35 000 kronor per år. Detta kommer att drabba de svenskar som följt uppmaningen att semestra i Sverige. Det är en obefogad skatt som sätter krokben för turism, sysselsättning och tillväxt. Regeringen, med Miljöpartiet i spetsen, skapar en straffskatt mot husbilar.

Regeringen har möjlighet att agera för att se till att skatten på utsläpp är proportionerlig och skäligen. Så min fråga är, herr talman: Tänker ministern göra något för att ta bort straffskatten mot husbilar?

Anf. 80 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Den reform vi har genomfört som kallas bonus–malus är en reform som är självfinansierande. Den är väldigt bra, eftersom ägarna till de mest utsläppande bilarna får betala för att man ska gynna de minst utsläppande bilarna. Detta är helt nödvändigt. Ska vi klara klimatkrisen måste vi få bort de fossila bränslena.

Denna reform har, precis som ledamoten understryker, fått effekt på de mest bränsleförbrukande fordonen, och dit hör husbilarna. Den stora

skatthöjning som ledamoten beskriver kommer dock knappast att avspeglas i verkligheten eftersom husbilar oftast är avställda under en stor del av året och man bara betalar skatt för den tid man kör sitt fordon.

Prot. 2019/20:32

14 november

Frågestund

Mål om återvunnet material i offentlig upphandling

Anf. 81 MARLENE BURWICK (S):

Herr talman! 1900-talet var en era då användningen av naturresurser och material växte utan motstycke. Materialkonsumtionen beräknas fördubblas till år 2060 om vi inte åstadkommer förändringar och använder våra resurser mer effektivt.

En övergång från en linjär till en cirkulär ekonomi kräver förändring av hela värdekedjor samt nya affärsmodeller. Vi behöver innovationer, smartare produktion och mer hållbara konsumtionsmönster.

Innovationskraften finns bland svenska företag, men för att man ska våga investera i ny teknik eller nya affärsmodeller måste det finnas en tydlig efterfrågan på återvunnet material.

Ett steg kan vara att det offentliga Sverige sätter mer ambitiösa mål för upphandling av återvunnet material. Hur ser miljö- och klimatministern på det, och hur jobbar regeringen i stort för att främja den cirkulära ekonomin?

Anf. 82 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Det måste bli ett slut på köp- och slängsamhället som vi har byggt upp. Det är alldeles för billigt med jungfruliga råvaror, inte minst plast. Vi måste se till att få cirkularitet på detta område.

Ett sätt att göra det är att öka efterfrågan på återvunnet material. Olika ekonomiska incitament kan göra att det blir bättre.

Pant på mobiltelefoner, batterier och annan elektronik är någonting som vi är överens om i januariavtalet, liksom ett produktpass för prylar. Man ska kunna ange var de kommer ifrån, vad de innehåller för material och även hur de ska repareras för att ytterligare gynna en hållbar och cirkulär ekonomi.

Det offentliga upphandlingsinstrumentet som Marlene Burwick är inne på är enormt kraftfullt. Vi vill gärna se över hur man kan skärpa det ytterligare så att vi kan få igång en cirkulär ekonomi ännu snabbare, i linje med den strategi som vi är på väg att ta fram.

Åtgärder mot fusk på högskoleprovet

Anf. 83 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Matilda Ernkrans.

Att få komma in på en efterlängtd utbildning är en dröm för många. En chans i dag är att göra högskoleprovet. Många kallar det en andra chans. Förra året var det så många som 100 000 som gjorde högskoleprovet.

Tyvärr har det de senaste åren förekommit flera fall av organiserat fusk. Man har mot betalning fått de rätta svaren. Så får det förstås inte vara.

För att komma till rätta med detta tillsatte regeringen en utredning den 23 augusti 2018 för att se vad som kan göras för att stävja fusk. Det var

alltså mer än ett år sedan, och fusket kan fortfarande pågå. Vi måste påskynda utredningen.

Förvaltningslagen säger att man kan bli av med sin plats om man fått den via fusk. Man kan dock ännu inte bli av med de poäng man tillskansat sig när man kommit in efter att ha fuskat.

Nu har det kommit delförslag från utredningen om hur man kan komma till rätta med fusket. Man talar om radiovågsdetektorer och kroppsvisitation vid in- och utpassage. Det kanske kommer ytterligare förslag.

Min fråga till statsrådet är om statsrådet anser att detta är bra förslag och om dessa åtgärder räcker för att komma åt alla former av fusk. Eller tycker statsrådet fortfarande att man kanske ska ta bort högskoleprovet?

Anf. 84 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Tack, Marie-Louise Hänel Sandström!

Det har aldrig varit tal om att ta bort högskoleprovet. Det finns ett starkt engagemang hos regeringen och mig själv för att se till att högskoleprovet har den legitimitet som det ska ha så att det förblir en andra chans för dem som kanske inte riktigt fick gymnasiet att fungera hela vägen och behöver chansen till högre utbildning via högskoleprovet. Det vill jag vara tydlig med, och jag tycker att det är riktigt dåligt att insinuera något annat.

När det gäller nya initiativ för att komma åt fusket på högskoleprovet har den utredning som suttit lämnat ett delbetänkande om kroppsvisitation och radiovågsdetektorer. Det har varit ute på remiss, och vi håller just nu på och analyserar förslagen.

Jag var väldigt snabb att lägga ett tilläggsdirektiv till denna utredning att också titta på hur vi hanterar dem som har tagit poäng fast de har fuskat sig in på sin plats. Samma utredning tittar på detta, och snart kommer vi att få ett underlag också för det. Jag är beredd att gå vidare med de förslagen om de fungerar.

Granbarkborren och vården av statliga skogar

Anf. 85 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Min fråga är till miljö- och klimatminister Isabella Lövin.

Då näringsutskottet tidigare i höst besökte Kanada tog man hos skogsindustrin där specifikt upp frågan om granbarkborren, som man ser som en förstörare av skog och fibervärdet i virke men också som en riskfaktor eftersom torr skog ger ökad mängd skogsbränder.

Sverige har i dag 800 000 hektar skog skyddad i naturreservat. Dessa reservat behöver omsorg och omvårdnad för att inte bli hemvist för just granbarkborren.

Min fråga till miljö- och klimatminister Isabella Lövin lyder: Anser ministern att den svenska staten tillräckligt skyddar sina skogar mot granbarkborre och därmed mot bränder?

Anf. 86 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Lotta Olsson!

Låt oss tänka tillbaka till sommaren 2018 och den extrema hettan då, som ledde till skogsbränder som vi aldrig tidigare sett maken till. Det är

effekterna av den torkan som har gjort det lättare för granbarkborren att sprida sig till Sverige.

Vi har sett att stora arealer i Tjeckien och Centraleuropa har haft väldigt torra och varma somrar de senaste fyra fem åren. Det har fått katastrofala konsekvenser, och man har inte agerat på angreppen i tid.

Monokulturer är mest sårbara för angrepp, och vi har stora arealer med monokulturer. Vi har dock gjort stora insatser för att se till att man tar bort de träd som är angripna. Det är viktigt. Skogsstyrelsen har gjort en inventering.

För skogsägarna finns det förstås försäkringar som de kan teckna mot angrepp av granbarkborre, brand och stormskador. Men det är viktigt att vi också angriper grundorsakerna till att detta sker.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.16 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då val av ställföreträdande justitieombudsman och votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Val av ställföreträdande justitieombudsman

Följande skrivelse hade kommit in:

Konstitutionsutskottet har berett frågan om val av ställföreträdande justitieombudsman.

Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen för två år fr.o.m. den 1 december 2019 till ställföreträdande justitieombudsman väljer Lars Lindström.

Stockholm den 7 november 2019

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Konstitutionsutskottet hade enhälligt föreslagit att riksdagen skulle välja Lars Lindström till ställföreträdande justitieombudsman. Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och utsåg därmed *för två år från den 1 december 2019* till

ställföreträdande justitieombudsman

Lars Lindström

§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 november

JuU7 Straffrättsliga åtgärder mot utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling

Punkt 3 (Köp av sexuell tjänst)

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

295 för utskottet

25 för res.

29 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 65 M, 60 SD, 27 C, 19 KD, 18 L, 15 MP, 1 -

För res.: 24 V, 1 -

Frånvarande: 10 S, 5 M, 2 SD, 4 C, 3 V, 3 KD, 1 L, 1 MP

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU11 Förlängda möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU15 Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU4 Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Översyn av resursbehov)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

260 för utskottet

60 för res.

29 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 65 M, 27 C, 24 V, 19 KD, 18 L, 15 MP, 2 -

För res.: 60 SD

Frånvarande: 10 S, 5 M, 2 SD, 4 C, 3 V, 3 KD, 1 L, 1 MP

UbU3 Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor

Kammaren biföll utskottets förslag.

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2019/20:42 Riksrevisionens granskning av statliga insatser för att underlätta nyföretagande genom digitalisering

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 13 november

2019/20:119 Kontroll av samordningsnummer

av *Boriana Åberg* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:120 Karolinska institutets antagning till tandläkarutbildningen

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2019/20:121 Målet om en god mobiltäckning i hela landet

av *Magnus Jacobsson* (KD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:122 Otryggheten i Malmö efter de senaste skjutningarna

av *Angelika Bengtsson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:123 Indragen aktivitetsersättning för unga vuxna med funktionsnedsättning

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:124 Särskilda köer till svensk sjukvård

av *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:125 Habiliteringsersättning i alla kommuner

av *Ulla Andersson* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:126 Statsbidrag till islamism via Folkbildningsrådet

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 13 november

2019/20:358 Comprehensive cancer centers i Sverige

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:359 Tillsyn över spelverksamhet och penningtvätt i Casino Cosmopol

av *Rasmus Ling* (MP)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:360 Respekt för den svenska lagstiftningen

av *Boriana Åberg* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:361 Sveriges nationalsång i kursplanen för musik

av *Boriana Åberg* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:362 Likvärdig assistans i Sverige

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:363 Föräldrade it-system

av *Per Söderlund* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:364 Gränskontrollen vid Värtahamnen

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:365 Digitalisering på Försäkringskassan

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:366 Handel med elfenben

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)
till statsrådet Anna Hallberg (S)

2019/20:367 Hastighetsbegränsningen på riksväg 34/23

av *Nermina Mizimovic* (S)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:368 Hälsofrämjande arbete

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:369 Styrningen av FN:s livsmedelsprogram WFP

av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:370 Lång väntetid för säsongsarbetare

av *Katarina Brännström* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:371 Användningen av vissa hemliga tvångsmedel

av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:372 Barnfetma

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:373 Statskupp i Bolivia

av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:374 Moderniserad lagstiftning för särskilda persontransporter

av *Jens Holm* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:375 Varsel som påverkar rikssjukvård

av *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:376 Schablonersättningen

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:377 Ny medicinsk bedömning vid avslag på assistansersättningen

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:378 Medborgarnas trygghet

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2019/20:379 Skolverkets förslag till ändrade kursplaner

av *Roland Utbult* (KD)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2019/20:380 Ökade kostnader med havsbaserad vindkraft

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2019/20:381 Arbetsgivare skyldighet att ta fram en plan för återgång i arbete

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2019/20:382 Svenska bidrag till extremister

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2019/20:383 En trygghetsutredning

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:384 Den allvarliga situationen för Bolivias folk

av *Amineh Kakabaveh* (-)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2019/20:385 Verkställighetshinder för utvisning till Uzbekistan

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2019/20:386 Väntetiderna för patologiska provsvar

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:387 Utredningen om omständigheterna kring *Dag Hammar-skjöld*s död

av *Gudrun Brunegård* (KD)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2019/20:388 Korruption och maktmissbruk inom FN

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 13 november

2019/20:298 Stödutbetalning från Jordbruksverket

av *Mikael Larsson* (C)

till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

2019/20:299 Registrering av nyckelbiotoper för att uppnå miljömål

av *Elin Segerlind* (V)

till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2019/20:300 Yttrandefrihet på nätet

av *Fredrik Lindahl* (SD)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2019/20:301 Kö till bröstcancervård

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:302 LSS-bostäder i kommunerna

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:303 Cancerforskning

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:304 Avhjälpan av verkställighetshinder

av *Ludvig Aspling* (SD)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2019/20:307 Bristfälligt vinterunderhåll av våra vägar

av *Thomas Morell* (SD)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2019/20:308 Långa handläggningstider för lärarlegitimationer

av *Roger Haddad* (L)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2019/20:309 Prostatacancer

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:310 Personer som hotar Sveriges säkerhet

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2019/20:311 Säkra rastplatser

av *Thomas Morell* (SD)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2019/20:312 Yrkesförarens oro för kriminaliteten vid rastplatser

av *Thomas Morell* (SD)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2019/20:314 Utökat förbud mot blyhagel

av *Magnus Persson* (SD)

till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2019/20:315 Korruption inom Europeiska unionens medlemsstater

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)

till statsrådet *Hans Dahlgren* (S)

2019/20:319 Reklam och annan marknadsföring av tobak på internet

av *Angelica Lundberg* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:317 Assistansersättning vid dödsfall

av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:325 Skadegörelse och stöld av kulturarv

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:318 Effektivare tillståndprocesser

av *Eric Palmqvist* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

Prot. 2019/20:32

14 november

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.04.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.02,

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.16 och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Förnyad bordläggning.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Anmälan om faktapromemoria	2
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 5 Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	2
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU15	2
Anf. 1 BJÖRN WIECHEL (S)	2
Anf. 2 KAROLINA SKOG (MP).....	4
(Beslut fattades under § 11.)	4
§ 6 Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning	5
Kulturutskottets betänkande 2019/20:KrU4	5
Anf. 3 ARON EMILSSON (SD).....	5
Anf. 4 ÅSA KARLSSON (S).....	6
Anf. 5 ANNICKA ENGBLOM (M)	8
(Beslut fattades under § 11.)	9
§ 7 Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor	10
Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU3.....	10
Anf. 6 LINUS SKÖLD (S).....	10
Anf. 7 MARIA STOCKHAUS (M)	12
Anf. 8 PATRICK RESLOW (SD)	13
Anf. 9 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	14
Anf. 10 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD)	15
Anf. 11 ROGER HADDAD (L).....	16
(Beslut fattades under § 11.)	18
Ajournering.....	18
Återupptaget sammanträde.....	18
§ 8 Frågestund	18
Anf. 12 TALMANNEN	18
<i>Polisyркets attraktivitet.....</i>	<i>19</i>
Anf. 13 MAGDALENA SCHRÖDER (M).....	19
Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	19
Anf. 15 MAGDALENA SCHRÖDER (M).....	19
Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	19
<i>Gängkriminalitet och relationen till övriga nordiska länder</i>	<i>20</i>
Anf. 17 KATJA NYBERG (SD).....	20
Anf. 18 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	20
Anf. 19 KATJA NYBERG (SD).....	20
Anf. 20 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	20
<i>Hållbar produktion och konsumtion av textilier.....</i>	<i>21</i>
Anf. 21 MAGNUS EK (C).....	21

Anf. 22 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	21
Anf. 23 MAGNUS EK (C)	21
Anf. 24 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	22
<i>Flytten av Internationella biblioteket</i>	22
Anf. 25 VASILIKI TSOUPLAKI (V)	22
Anf. 26 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	22
Anf. 27 VASILIKI TSOUPLAKI (V)	23
Anf. 28 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	23
<i>Lagförslag om tillträdesförbud</i>	23
Anf. 29 ANDREAS CARLSON (KD)	23
Anf. 30 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	23
Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD)	24
Anf. 32 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	24
<i>Kvaliteten på svensk forskning</i>	24
Anf. 33 ROGER HADDAD (L)	24
Anf. 34 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	24
Anf. 35 ROGER HADDAD (L)	25
Anf. 36 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	25
<i>Satsningar på totalförsvaret</i>	25
Anf. 37 NIKLAS KARLSSON (S)	25
Anf. 38 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	25
Anf. 39 NIKLAS KARLSSON (S)	26
Anf. 40 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	26
<i>Globalt mål om hållbara städer och samhällen</i>	26
Anf. 41 EMMA HULT (MP)	26
Anf. 42 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	26
Anf. 43 EMMA HULT (MP)	27
Anf. 44 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	27
<i>Införandet av en Magnitskijlag</i>	27
Anf. 45 HANS WALLMARK (M)	27
Anf. 46 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	27
<i>Rätten till en patientsäker och tillgänglig vård</i>	28
Anf. 47 CLARA ARANDA (SD)	28
Anf. 48 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	28
<i>Förstärkning av militär förmåga på Gotland</i>	28
Anf. 49 LARS THOMSSON (C)	28
Anf. 50 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	29
<i>Uppköp av osäkra utsläppskrediter</i>	29
Anf. 51 JENS HOLM (V)	29
Anf. 52 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	29
<i>EU:s sociala pelare</i>	29
Anf. 53 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	29

Anf. 54 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	30
<i>Breddad rekrytering till högre studier</i>	30
Anf. 55 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	30
Anf. 56 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	30
<i>Hotet om orderbrist på Saab Kockums</i>	31
Anf. 57 ANNICKA ENGBLOM (M)	31
Anf. 58 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	31
<i>Bristyrken – antalet utbildningsplatser och sökande</i>	32
Anf. 59 HILLEVI LARSSON (S).....	32
Anf. 60 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	32
<i>Konsekvenserna av gymnasielagen för kommunerna</i>	32
Anf. 61 LARS PÜSS (M).....	32
Anf. 62 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	33
<i>Förhandlingarna om EU:s långtidsbudget</i>	33
Anf. 63 PIA NILSSON (S)	33
Anf. 64 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	33
<i>Stängningen av Gävle flygplats</i>	34
Anf. 65 LARS BECKMAN (M)	34
Anf. 66 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	34
<i>Prioriteringsreglerna i kollektivtrafiken</i>	34
Anf. 67 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	34
Anf. 68 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	35
<i>Livsmedelsforskningens roll</i>	35
Anf. 69 MALIN LARSSON (S)	35
Anf. 70 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	35
<i>Situationen för kvinnor och barn i Afghanistan</i>	36
Anf. 71 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	36
Anf. 72 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	36
<i>Regeringens agerande med anledning av läget i Malmö</i>	36
Anf. 73 NORIA MANOUCHI (M).....	36
Anf. 74 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	37
<i>Klimatförändringarnas geopolitiska följder för Arktis</i>	37
Anf. 75 MARKUS SELIN (S)	37
Anf. 76 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	37
<i>En utökad roll för de frivilliga försvarsorganisationerna</i>	37
Anf. 77 JÖRGEN BERGLUND (M)	37
Anf. 78 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	38
<i>Skatten på husbilar</i>	38
Anf. 79 SOFIA WESTERGREN (M)	38
Anf. 80 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	38
<i>Mål om återvunnet material i offentlig upphandling</i>	39
Anf. 81 MARLENE BURWICK (S).....	39
Anf. 82 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	39
<i>Åtgärder mot fusk på högskoleprovet</i>	39
Anf. 83 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	39

Anf. 84 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	40	Prot. 2019/20:32
<i>Granbarkborren och vården av statliga skogar</i>	40	14 november
Anf. 85 LOTTA OLSSON (M)	40	-----
Anf. 86 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	40	
Ajournering	41	
Återupptaget sammanträde	41	
§ 9 Val av ställföreträdande justitieombudsman	41	
§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 november	42	
JuU7 Straffrättsliga åtgärder mot utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling	42	
JuU11 Förlängda möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål	42	
§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	42	
FiU15 Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	42	
KrU4 Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning	42	
UbU3 Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor.....	42	
§ 12 Bordläggning	43	
§ 13 Anmälan om interpellationer	43	
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	43	
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor	46	
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.04	47	